

aduguns

Otrdiena ● 2025. gada 4. februāris

CENA tirdzniecībā 1,10 EUR

Aizsardzības tēmas ◀ 9.

Uz satīkšanos Mežaparkā!

Foto - E.Gabranovs

Kopmēģinājums Balvu Valsts ģimnāzijā (foto). Mūzikas pedagoģe Linda Vītola pēc kopmēģinājuma neslēpa prieka un gandarījuma sajūtu, uzsverot, ka izdarīts pirmais pakāpiens uz Mežaparka estrādes: "Dziesmu svētki ir laimīgi, dziedošu cilvēku kopā būšana. Kas vēl jāpamācās? Dziesma, tāpat kā Rīga, nekad nav līdz galam gatava, līdz ar to turpināsim darbu pie smalkām niansēm, pie izpildījuma un sajūtu līmeņa."

Edgars Gabranovs

Laikā, kad Balvu novada domes deputāti apstiprināja pašvaldības 2025.gada budžetu, tostarp finansējumu 44 879 eiro apmērā XIII Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkiem, Balvu, Gulbenes un Alūksnes kori tikās kopmēģinājumā, lai izdziedātu svētku repertuārā iekļautās dziesmas.

Jāsecina, ka skanēja patiesi vareni, turklāt interesanti bija paklausīties diriģenta un pedagoga Jurģa Cābulja ieteikumus un izteikumus, kurus cilvēks, kuram lācis uzķāpis uz auss, visticamāk, nesaprastu vai pārprastu, piemēram: "Nepasvitrojet galotnes, lai forši sanāktu; jācenšas meditativi dziedāt; takts uz 29." Kopmēģinājuma noslēgumā viņš deva padomu, lai svētki būtu divtik labāk izdevušies: "Būsiet daudz priečīgāki un laimīgāki, ja varēsiet visas dziesmas izdziedāt no galvas. Jūs pat neaptverat, cik esat fantastiski labs kopkoris. Jūs esat vienkārši super!" Jautāts, vai koristu sniegumu nav pārlieljis, J.Cābulis lietišķi atzina, ka tas ir ļoti objektīvs secinājums: "Uz kopmēģinājumiem vienmēr braucu ar cerību, ka sastapšu labu kopkoru. Priečājos, ka Balvi, Gulbene, Alūksne, kopā satikušies, veido kolosālas bērnu un jauniešu koru skajas. Kāds būtu ieteikums? Šī pugsada laikā, kad viņi gatavojas skatēm un kad skates būs jau pagājušas, ne mirkli nepazaudēt motivāciju. Ja izdosies noturēt gatavošanās nospriegojumu līdz svētkiem, tad esmu pilnīgi pārliecināts, ka tie izdosies. Nereti mēdz būt tā, ka mēs sagatavojamies uz skati un pēc tam atslābināmies, zinot, ka kaut kad brauksim uz

svētkiem. Svarīgi, lai process turpinās arī pēc skates." Lūgts atklāt, ko atbildētu desmitgadīgam Jāniitm, kas ir dziesmu svētki, diriģents atklāja, ka tā ir viņa ideālā Latvija: "Ļoti ceru, ka bērni un jaunieši, kuri Mežaparka estrādē nokļūs pirmo reizi, to sapratīs."

Kolēgim piekrit virsdiriģents Māris Sirmais: "Balvos esmu otro reizi dzīvē, un sajūtas ir kolosālas. Jums ir ļoti skanīgas balsis. Vienu no īpašajām kvalitātēm, protams, saistīta ar skolotājiem, kuri strādā ar bērniem. Ir teiciens, ka Dievs ir viens, bet aizej uz vienu baznīcu, tur dievkalpojums pārpildīts, bet citā knapi uz Ziemassvētkiem var savākties. No kā tas atkarīgs? No Dieva vai personības, kas aiz tā stāv? Jums ir ārkārtīgi profesionāli, spilgti skolotāji un diriģenti, kuri strādā ar koriem. To tiešām var redzēt, to nevar noslēpt. Bērniem un jauniešiem ir jauka attieksme, ari to var redzēt. Viņu acis staro! Gribas ticēt, ka Latgales, arī Gulbenes un Alūksnes pusē apzināti vai neapzināti saglabājušās ikdienas dziedāšanas tradīcijas. ļoti atšķiras, kā skan kori Latgalē un Kurzemē. Šeit ir pilnskanīgs un dabīgs vokāls. Šādas tendences vērojamas arī pasaules kontekstā. Ir nācijas, kurām pat visvienkāršākais lauku pašdarbības koris skan brīnišķīgi. Tā ir tradīcija, kas mantota. 21.gadsimts ir ķermēja skaistuma kulta laikmets. Meitenes vairāk domā, kā uzpost sev lūpas un nezin ko, bet puišiem svarīgi uzturet muskulatūru. Tas ir raksturīgi mūsu laikmetam. No visas sirds novēlu ne tikai jauniešiem, bet arī jūsu vecuma cilvēkiem šo dzīvi dzīvot pilnvērtīgi – nevis ar izteiku tieksmi uz ārieni, bet uz sirdsapziņas, savas dvēseles kopšanas skaistumu."

Nākamajā
adugunī

● Ar skatu nākotnē
Pārvēd balvas no robotikas
čempionāta

● Māsas – vislielākā vērtība
Ceļo, sporto, spēlē teātri

Sagatavota videonodarbība bērniem

Latgaliešu kultūras kustība "Volūda", sadarbojoties ar Kristapu Rasimu un grupu "Rupuči", sagatavojuši latgaliešu valodas nodarbību jaunāko klašu bērniem "Lels, lelsokeans", piedāvājot iespēju uzzināt vairāk par latviešu valodas dažādību, pateikt pamata lietas latgaliski un dzirdēt arī vairākus jaunus grupas "Rupuči" skaņdarbus. Nodarbības veidotāji aicina sagatavoto latgaliešu valodas stundu iekļaut arī skolu mācību programmās, vienkāršā un atraktīvā veidā paplašinot izpratni par latviešu valodas dažādību un abām tās rakstu tradīcijām.

Turpina ticēt ziemai

Šī gada ziemai ir bijusi netipiski silta gan Latvijā, gan visā Eiropā, tāpēc organizatori lēmuši Madonas slēpojumu pārcelt no 8. uz

Īsziniņas

23.februāri. Madonas slēpojumā piedāvās aizvadīt piecas dažādas ieskaites: "Nateo" bērnu distances, "Sunly" 2,5 km jauniešu distance, 7 km "Herkuless" tautas distance, 15 km "Sportland" distance un 30 km "Mežu sili" distance, nodrošinot iespēju visai ģimenei pavadīt laiku kopā, baudot ziemu un slēpošanas priekus. Ari šogad visi Madonas slēpojuma dalībnieki saņems medaļas par piedalīšanos.

Lauku labumu tirdziņš Balvos

8.februārī Balvos, laukumā pie Balvu Kultūras un atpūtas centra, notiks tradicionālais lauku labumu tirdziņš, kurā varēs iegādāties dažādus lauku labumus, mājažotāju gardumus un amatniecības izstrādājumus.

Vārds žurnālistam

Sanita Karavočika

Kas notiek Latvijā?!! Sestdien vakarā Latviju pāršalca traģiska ziņa – Rēzeknes novadā, Lendžu pagastā, ap pusdienlaiku no vecvecāku mājām izgājis un nezināmā virzienā devies teju divus gadus mazs puisēns, ģerbies ziemas jakā, zekītēs, bez apaviem... Viņa māte un vecmamma kopīgi lietojušas alkoholu, kā dēļ nebija spējīgas parūpēties par bērnu. Vairākas stundas vēlāk, kad jau bija iestājiesums tumsa, policijas darbinieks mazo Andreju atrada bezsamaņas stāvoklī, apsnigušu, pie dzelceļa sliedēm aptuveni kilometra attālumā no mājām. Medīki ilgi cīnījās par puisēna dzīvību, bet diemžēl nesekmīgi... Viņu neizdevās glābt. Uzzinot šo traģisko vēsti, nezinu, ko pirmajā brīdi grībējās vairāk – raudāt, kliegt vai vienkārši apsēsties un bezspēcībā paklusēt. Prātā tikai viens jautājums, – kā tā?! Kas notiek mūsu valstī? Laikā, kad Latvija jau tā tik dzījā demogrāfiskajā bedrē, mēs vieglu roku zaudējam tos pašus nedaudzos bērnus, kuri mums ir. Kas notiek ar vecākiem, kuriem pudele un grādigā dzīra ir daudz spēcīgāka motivācija dzīvei, nekā pašu bērni? Mums vēl ilgi būs jāmeklē atbildes uz šo daudzziņu ‘kāpēc’? Kāpēc tik ilgi Andreju meklēja un neatradā? Kāpēc neviens neko nerēdzēja? Kāpēc notika tā, kā notika? Bet kamēr atbildes uz šiem jautājumiem nav rastas, iedegsim svecīti un palūggim par mazo, nevainīgo dvēselīti, kurai nācas aiziet no šīs pasaules pieaugušo nolaidības dēļ. Lai Tev, mazo Andrej, tur, augšā, mīksti, balti mākonji...

Latvijā

Talsu novada dome iesaldē vēlēto amatpersonu algas. Talsu novada dome šonedēļ pieņēma grozījumus lēmumā par darba samaksu Talsu novada domē, ar ko iesaldēja domē ievēlēto amatpersonu algas. Algās iesaldētas Talsu novada domes priekšsēdētājam, viņa vietniekiem, domes komiteju priekšsēdētājiem un viņu vietniekiem, kā arī domes deputātiem. Domes lēmums par darba samaksu pašlaik nosaka, ka minēto amatpersonu bāzes mēnešalgas apmērs tiek saglabāts tāds pats kā 2024.gadā. Spēkā tiek atstāti jau 2024.gadā atalgojuma aprēķināšanā noteiktie koeficienti, kas radīja atalgojuma samazināšanu par 10%. Lēmums paredz iesaldēt arī vairākas sociālās garantijas.

Noskaidroti konkursa "Supernova" 10 finālisti. Sestdienas vakarā notika Latvijas Televīzijas dziesmu konkursa "Supernova" pusfināls, kurā izraudzīti desmit finālisti, kas cīnīsies par tiesībām pārstāvēt Latviju Eirovīzijas dziesmu konkursā. 8.februārī uz "Supernovas" fināla skatuves kāps grupa "Tepat", "The Ludvig", "Bel Tempo un Legzdina", "Sinerģija", Emīlija, Palu, "Tautumeitas", Chris Noah, "Citi Zēni" un Markus Riva. Dziesmu un izpildītāju iekļūšanu konkursa "Supernova" pusfinālā noteica LTV izvēlētā žūrija, kurā ir Latvijas mūzikas industrijas, pasākumu jomas un televīzijas pārstāvji, kā arī ārvilstu profesionāļi. Drošības apsvērumu dēļ arī šogad LTV žūrijas pārstāvju vārdus atklās tikai pēc starptautiskā Eirovīzijas dziesmu konkursa maijā.

Būs jāatrod vēl pusmiljards eiro. Lai Latvijas aizsardzības izdevumus palielinātu no esošajiem 3,45% no iekšzemes kopprodukta (IKP) līdz 5%, par ko izteikušies vairāki politiķi, vēl papildus būtu jāatrod vairāk nekā pusmiljards eiro, vēsta LTV raidījums "de facto". Taču jau patlaban gan no pozīcijas, gan opozīcijas politiķi runā ne vien par mērķi 4%, bet jau 5% tuvāko gadu laikā.

Rosina nodrošināt bezmaksas ūdeni kafejnīcās. Saeimas vairākums konceptuāli atbalstījis grozījumus, kas paredz noteikt likumā ēdināšanas uzņēmumiem pienākumu nodrošināt klientiem pieejamu dzeramo krāna ūdeni, ja ir pieslēgums pie ūdensapgādes sistēmas. Prasība neatnieksies uz lidmašīnām vai citiem transportlīdzekļiem, ielu tirdzniecību un vietām, kur nav ierīkota ūdensapgāde. Likumprojektu sagatavojuši "Progresīvo" frakcija, to atbalstīja valdību veidojošās partijas, izņemot ZZS deputātu, ārstu Juri Jakovinu, kurš balsoja 'pret', bet Liga Kozlovska (ZZS), Lauku ģimenes ārstu asociācijas prezidente, atturējās. Balsojumā nepiedalījās visas opozīcijas frakcijas. Latvijas Viesnīcu un restorānu asociācijas prezidents Andris Kalniņš turpretīm uzskaata, ka šis ir "vēl viens piemērs tam, kā valsts cēnas pārlieku kontrolēt uzņēmējdarbību".

/No portāliem www.kasjauns.lv, www.delfi.lv, www.leta.lv/

Izstāde Baltinavā Kolekcionē dažādas sveces

Baltinavas muzejā līdz 22.februārim aplūkojama INGRĪDAS BRIEDES sveču kolekcija. Muzeja apmeklētāji var apskatit aptuveni 400 dažādas sveces.

Kolekcionāre atklāj, ka sveces kopš 80.gadu beigām regulāri iegādājas pati vai saņem dāvanā. Ingrīda atceras, ka pirmās sveces, kas bijušas dažādu dzīvnieku izskatā, iegādājusies jau tad, kad bērni bija mazi. Iedegusi un palicis ņēl tik skaistām figūriņām lāut izgaist, tā radusies interese par svecēm un aizsākusies kolekcijas veidošana. Taujāta, vai ir kāda miljāka svece, viņa atteic, ka visas ir mījas: "Krāju pārsvārā sveces kā figūras, piemēram, kolekcijā ir pūķi, zirgi, brieži, zaķi, cāļi, kaķi, suņi, pērtiķi, mašīnītes, enģeliši... Man patīk dažādība. Ir arī vietējo biteniekus lietās bišu vaska sveces, bet pārsvārā to izgatavošanā izmantots parafīns." Ingrīdas hobiju atbalsta vīrs un pieaugušie bērni, kuri dzīvo Rīgā un Ogrē. Piemēram, vīrs izgatavojis speciālus plauktus, kur izvietot bagātīgo sveču kolekciju, kā arī neibilst, ja kolekcionāre katras sveces iegādei atvēl 4-5 vai pat 10 euro. Arī bērni un 9 mazbērni ciemojoties atved kādu skaistu un interesantu sveci. "Man patīk sveces. Ja kolekcionēšana nesagādātu prieku, tad jau nekrātu. Turpināšu veidot kolekciju, kas mājās aizņem vīra izgatavotos un sekocijas plauktus, līdz aptuveni 500 svecēm vai vairāk, kā jau

sanāks," teic Ingrīda, piebilstot, ka mājās dažreiz iededz vien tā saucamās baznīcas sveces, kad, piemēram, piemin aizgājējus. Ziemā vēl viens no baltinavietes valaspriekiem ir zeķu adišana, bet vasarā labprāt velta laiku krāšņu puķu audzēšanai. Visu mūžu, kā stāsta Ingrīda, ir paticis dejot un lasīt grāmatas: "Bet ar grāmatām ir tā – kā iesāku lasīt, tā neko citu nevaru padarīt, jo gribas ātrāk uzzināt, kā sižets beigsies."

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Sveču dažādība. Izstādē skatāmas mazas un lielas dažādu formu un krāsu sveces.

Foto - no personīgā arhīva

Patīk bērniem. Kolekcionāre atzīst, ka sveces, īpaši mašīnu vai dzīvnieku formās, patīk bērniem, arī Ingrīdas deviņiem mazbērniem.

Meklējam atbildi Kāpēc nav palielināta pensija?

Saņēmām lasītāja jautājumu par invaliditātes pensiju: "Esmu 3.grupas invalīds. Vairākiem invaliditātes pensijas saņēmējiem ar janvāri ir paaugstinātas pensijas, bet man šomēnes ieskaitīja bankas kontā tieši to pašu summu, ko iepriekšējā mēnesī. Kāpēc citiem cilvēkiem ar 3.grupas invaliditāti ir lielākas pensijas, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, bet citiem pensijas apjoms nav mainījies?"

Atbildi sniedza Labklājības ministrijas Sociālās apdrošināšanas departamenta vecākā eksperte DACE TRUŠINSKA.

– Pilngadīgi personai invaliditātes gadījumā var tikt piešķirta invaliditātes pensija vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts invaliditātes gadījumā. Pastāv būtiska atšķiriba starp abiem minētajiem finansiālā atbalsta veidiem.

Tiesības uz invaliditātes pensiju ir personai ar invaliditāti, kurai apdrošināšanas stāžs nav mazāks par trīs gadiem, tas ir, persona pirms invaliditātes iegūšanas ir bijusi nodarbināta vismaz trīs gadus, un kura nav sasniegusi vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamo vecumu. Invaliditātes pensijas tiek izmaksātas no valsts speciālā budžeta.

Invaliditātes pensijas apmērs ir atkarīgs no personai noteiktās invaliditātes grupas. III invaliditātes grupas gadījumā invaliditātes pensiju piešķir invaliditātes pensijas bāzes līmeni, t.i., no 2025.gada janvāra – 189 euro (ja noteikta invaliditāte kopš bērnības – 226 euro). Jāatzīmē, ka pensijas, tajā skaitā invaliditātes pensijas, katru gadu oktobrī tiek indeksētas, nemot vērā faktisko patēriņa cenu indeksu un 50% no apdrošināšanas iemaksu algu summas reālā pieauguma procentiem. Vienlaikus pensiju minimālie apmēri tiek pārskatīti katru gadu janvārī. Ja personai ar invaliditāti nav tiesību saņemt invaliditātes pensiju (apdrošināšanas stāžs ir mazāks par trim gadiem), tai tiek piešķirts valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts, kas tiek izmaksāts no valsts pamatbudžeta. 2025.gadā personai ar III invaliditātes grupu pabalsta apmērs ir 166 euro mēnesī, ar invaliditāti kopš bērnības – 189 euro mēnesī. Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs tiek pārskatīts katra gada janvārī. Jāņem vērā, ka invaliditātes pensijas tiek izmaksātas par kārtējo mēnesi (janvāri izmaksā janvāra pensiju), bet valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu – par iepriekšējo mēnesi (janvāra pabalstu izmaksās februārī).

Sagatavoja A.Socka

Saruna ar novada domes deputāti

Laiks politikā mani norūdījis

Sanita Karavoičika

“Man šis jau ir ceturtais sasaukums. Sarakstā esmu gājusi ar godīgu sirdsapziņu, jo zinu, ka pieņemšu atbildīgus lēmumus un darīšu visu, lai iedzīvotājiem uzlabotu ikdienas dzīvi novadā. Visus šos gadus ar tādu moto arī esmu dzīvojusi un strādājusi. Man vienmēr paticis būt kopā ar cilvēkiem, parunāties, satikties. Tagad tas viss mazliet apsīcis, jo vairāk laika aizņem plānošana un vadīšana. Katrā gadījumā tā ir milzīga dzives pierede, ko nevienā skolā neiemāca,” teic Balvu novada domes priekšsēdētāja vietniece, deputāte SANDRA KAPTEINE.

Vēl pāris mēneši, un darbs šajā sasaukumā būs beidzies. Ja tas būtu jānovērtē 10 ballu sistēmā, kādu atzīmi Jūs liktu?

— Aizvadītie četri gadi pēc novadu reformas bija pavism savādāki, nēmot vērā to, ka pa vidu vēl piedzīvojām kovidu, kā arī finansiālo un ekonomisko ietekmi saistībā ar Krievijas-Ukrainas karu. Izaicinājumu bija daudz, līdz ar to arī dažādu negaidītu pavērsienu. Bet, ja jāvērtē darbs, es liktu atzīmi 7, jo tomēr esam tikuši galā ar visiem blakusapstākļiem, esam spējuši virzīties uz priekšu. Noteikti negribētu piekrist, ka nekas nav izdarīts. Šobrīd esam piekārtojuši pašvaldības struktūru un dažādas jomas, lai tās pilnvērtīgi darbotos. Protams, vēl nevar apgalvot, ka ar mūsu struktūrām viss ir kārtībā. Sekojam līdzi, kas notiks kaut vai izglītības jomā. Tiešām gribētos no šīs nozares ministres beidzot sagaidīt kādu skaidrību, lai reizi pasaka, kā būs, lai beidz mocīt gan mūs, gan skolotājus, vecākus un bērnus. Jāpieliek reizi punkts! Esam gatavi pieņemt lēmumus un darīt, bet tikai pasakiet, kā tas viss notiks. Ja valsts mērogā tiks atbalstīta “Programma skolā”, tas noteikti atstās ietekmi uz mūsu šī gada budžeta skaitījumiem. Iespējams, galīgo atbildi saņemsim martā, kas nozīmē, ka visu šo ceturksni pavadīsim neziņā. Bet skaidrības vēl īsti nav – uz kuru pusi tad mēs pagriezīsimies un kas notiks šī mācību gada septembrī.

Viens sasaukums ir pietiekami daudz, lai paveiktu kaut ko acīmredzamu un iedzīvotājiem pamānāmu?

— No vadības viedokļa raugoties, noteikti nē. Protams, jārēķinās, ka nevar visu laiku tikai sēdēt kabinetā. Jāseko līdz aktualitātēm, kas notiek mūsu valstī, jāmeklē kontakti, jāveido komunikācija ar nozaru ministrijām. Ľoti noderīgas ir tiksānas ar kolēģiem gan sava reģiona, gan valsts mērogā. Pēc četriem gadiem varētu būt radusies izpratne, bet, lai pilnvērtīgi parādītu darba rezultātus, viena sasaukuma noteikti ir par maz.

Ja Jums būtu jāmosauc trīs pozitīvas lietas, kas paveiktas, kādas tās būtu?

— Ir prieks par katu lietu, ko izdodas sakārtot, iesaistot Eiropas finanšu līdzekļus. Uzskatu, ka Balvu pilsētā tiešām izdarīts liels darbs, jo beidzot saprotam, kādu gribam redzēt mūsu Balvu muižu. Cik gadus par to runāts, bet tagad vismaz ir plāns un skaidrība, cik secīgi un kas jādara. Protams, to visu nevarēsim paveikt ne vienā gadā, ne divos un ne piecos, jo vēl nepieciešams milzīgs finansējums un daudz ieguldījumu. Taču vismaz ir vīzija, kādu mēs šo vietu gribam redzēt. Beidzot būs pienācis brīdis, kad, tiklīdz jauns laikapstākļi, varēsim pārbūvēt centrālo – Brīvības – ielu un Baznīcas ielas atzaru, virzās arī projekts Daugavpils ielas daļas, Ziedu un Partizānu ielas pārbūvei. Lēnām ceļa segumā sāk parādīties defekti Bērziplis ielā. Pilsētā ir ielas, kur vispār nav ne pienācīga ceļa seguma, ne ūdens atvades sistēmas. Ir jāiegulda milzīgas pūles, lai nonāktu līdz rezultātam, reāliem darbiem. Liels traucēklis dažādu lietu virzībai ir neesošie tehniskie projekti, bez kuriem nevar uzsākt nevienu ieceri. Projektu sagatavošana ir laikietilpīga, nepieciešams arī finansiāls segums.

Un par vislielākais sarūgtinājums?

— Manā iepriekšējā darba pieredzē Rugājos centāmies darbus saplānot tā, ka izdarījam visu, kas saistīts ar konkrēto projektu, lai kādu laiku pie tā vairs nav jāatgriežas. Kopā sanākot, vienā Balvu novadā bija lietas, pie kurām atgriezāmies atkal un atkal, par ko saņēmām daudzu iedzīvotāju neizpratni, negācijas. Iespējams, realizējot kādu projektu, tajā mirklī varēja atrast trūkstošo finansējumu, un tad nebūtu nelietderīgā laika un cilvēkresursu tēriņa.

Varat minēt kādu konkrētu piemēru?

— Nemēsim to pašu nelaimīgo Balvu stadionu. Ir cerība, ka šogad nebūs problēmu. Pagājušogad varbūt bija labāka vasara un apstākļu kopums. Iespējams, vairāk tika piedomāts pie stadiona uzturēšanas, tāpēc viss bija kārtībā. Bet cik laika un

arī papildu finanšu resursu mēs iztērējām! Var teikt, ka visu laiku gājām pa apli, un es joprojām neesmu pārliecināta, ka pie noteiktiem apstākļiem, kad būs lielas lietavas, futbolisti atkal neatnāks un nepateiks, – dodiet mums kvalitatīvu stadionu!

Daudzi mūspuses lasītāji joprojām ir neizpratnē, vai tiešām bija jāiegulda tik lieli līdzekļi Rugāju administrācijas ēkas renovācijā, kurā strādā vien daži cilvēki?

— Jau kopš pagājušā gada nogales darbinieki atgriezušies atpakaļ jaunajās, renovētajās telpās. Ja pareizi saskaitīju, tagad šajā ēkā ikdienā strādā 16 darbinieki, kas nav maz. Līdz ar atgriešanos rekonstruētajās telpās uz šo ēku pārcēlusies arī bāriņtiesa. Vai ēkas renovācijā varēja neieguldīt tik lielus līdzekļus? Pieļauju, ka nē, jo pati biju nepātīkami pārsteigta, cik slīktā stāvoklī bija sienas, kad tika atsegti pamati, pa kuriem sūcās ūdens. Pirmajā stāvā sienas vietā spraugā varēju ielikt roku līdz plecam. Tad padomājiet, cik tas bija droši. Jā, varbūt iegadījās visneiksmīgākais brīdis, kad reizē ar karu nāca sadārdzinājums un cenu pieaugums materiāliem. Bet kaut kur tiem darbiniekiem ir jāpaliek. Iespējams, bija jāiet cits celš – jānolidzina viss ar zemi un jāuzliek moduļu māja. Bet mēs to neizvēlējāmies.

Viens no pēdējā laika apspriestākajiem jautājumiem pēc budžeta deficitā un četru darba dienu nedēļas ir arī zaudētais ezermalas promenādes projekts. Kādēļ tā notika, jau zinām. Bet vai kādam nebija jāuzņemas atbildība par to?

— Tā bija neveiksmīga apstākļu sakritība. Nevaru vainot projekta vadītāju par to, ka nepamanīja nodokļu parādu. Iespējams, viss izvērstos citādāk, ja ierēdņi, kuri vērtēja šo projektu, būtu pretimnākošāki. Varēja piezvanīt un kaut pus teikumā bilst, ka ir problēma – mēs to uzreiz būtu novēršu. Taču tā nenotika, tādēļ ļoti žēl, ka ezermalas projekta nav. Tā bija mūsu iespēja. Bet tehniskais projekts ir gatavs, gaidīsim jaunu fondu pieejamību un sniegsim atkal. Un jāieklausās arī tajā, ko teica priekšsēdētājs. Vai mūsu iedzīvotājs saprastu, ka Balvu ielās ir bedres, kurās mašīnas var riepas pārsist, bet mēs priečājamies par promenādi?! Protams, vienmēr atradīsies kāds, kuram vienalga būs slīkti. Bet kādu vainot... Cik bija mana atbildība, es to uzņemos, bet šajā gadījumā jāsaka, ka diemžēl sadarbība ar ministriju neizveidojās par labu mums un projekta realizācijai.

Runājot par sadarbību, ir skaidrs – lai lietas notiku, tādai jābūt. Šajā sasaukumā pie mums darba vizītēs pabijusi gan Ministru prezidente, gan vairāki ministri. Viņus uzņemam, tērējam budžeta līdzekļus, bet kāds ir sausais atlikums?

— Ceru, ka nepārtrūks virzība, kas notika pēc satiksmes ministra vizītes Balvos. Esam pamanījuši, ka virzās iepirkums būvniecībai reģionālā autoceļa Litene–Balvi pārbūvēi.

Tā noteikti ir laba ziņa, bet ir viens ‘bet’... Velo-celiņš Kubuli–Balvi.

— Mēs esam uzņēmušies un iedzīvotājiem soljuši, – ja nesaņēmīsim atbalstu no valsts, tad to varam izdarīt paši. Protams, varam, bet vai tagad būsim gatavi įņemt kreditu? Manuprāt, paralēli būtu jāturpina sarunas ar Satiksmes ministriju, un, iespējams, varam dabūt vēl kādu atbalstu no valsts. Šogad nebija notikums ir tas, ka tieši pierobežas pašvaldības saņems naudu ārējās robežas stiprināšanai. Mums piesķirti 484 tūkstoši eiro, kas, lai arī ir maza summa, bet pieejama. Pieļauju, ka arī tas ir sarunu rezultāts, kas liecina tikai par vienu – esam uzsklausīti. Tieši tādēļ uzskatu, ka sarunām noteikti jābūt. Jā, tā iegadījies, ka pie mums aktīvi brauc ministri un runā. Ľoti ceru, ka tam būs arī taustāmi rezultāti un ieguvumi.

Nesen laikrakstā publicētajā sarunā deputāts Aigars Pušpurs apgalvo, ka dzīve novadā ir apstāju-sies. Piekrītat tam?

— Katram ir sava viedoklis, sava laiks un darba stils. Laiks, kurā Aigars Pušpurs strādāja, bija viņa laiks un vadītās darbs pašvaldībā. Līdz šī sasaukuma beigām palicis vēl nepilns pusgads, bet var teikt, ka šis ir mūsu laiks. Un nevar jau visu novērtēt ar vienu nogriezni. Katram vadītājam ir savi plusi un minusi. Katrā četru gadu sasaukumā un pat gadā ir savas niances. Pēc novadu reformas mēs atnācām katrs ar savu redzējumu, vajadzībām, bija jāmāk to visu salikt kopā. Bija un ir izveidojušas katrā novadā spēcīgas identitātes katrai vietai. Tomēr vēl pagājis pārāk iss laiks, lai teiktu, ka visi

Laiki mainās, problēmas – tās pašas. Sandra Kapteine ir deputāte ar pieredzi, šis viņai jau ir ceturtais sasaukums šajā amatā. Viņa atzīst, ka pamatā problēmas ir vienas un tās pašas, tikai tagad to kļuvis vairāk un tās ir sarežģītākas.

jūtas piedeiri gūtās novadām.

Nereti novada domes sēdēs no deputātiem tiek dzirdēts, ka viena no problēmām pašvaldībā ir komunikācijas trūkums. Vieni pārmet informācijas neesamību, otri apgalvo, ka teiktais nav sadzirdēts. Tad kā īsti ir?

— Brīziem paklausoties šķiet, – nevar saprast. Vienā komitejā vai domes sēdē izpildvarai pārmet, ka par daudz dara, bet otrā jautā, – ko sēžat un neko nedarāt? Tad reizēm liekas, – kur ir tā trauslā robeža, vidusceļš, lai izdarītu pa prātam. Tas tā bijis ne reizi un ne divas, bet es neteiku, ka ir par maz komunikācijas. Tik lielas demokrātijas, kāda mums ir šajā sasaukumā, kad tik daudz un atklāti par visu runājam, nav bijusi.

Tad ir mums opozīcija vai nav?

— Sākumā, kad sanācām kopā, gribējās domāt, ka iztiks bez tās. Atbilde uz jautājumu, vai ir, parādījās pagājušajā gadā budžeta izskatīšanas laikā. Tomēr jāteic, ka opozīcijas iežīmes ir.

Karstas diskusijas un strīdi, izskatot aktuālus jautājumus, ir neizbēgami. Kā Jums izdodas neiesaistīties tajos? Vai tiešām klusēšana ir zelts?

— Nē, klusēšana nav zelts. Pieļauju, ka man piemīt izteikta rakstura iežīme – māka ieklausīties un izdarīt secinājumus. Turklat dāreiz neiesaistīties neauglīgā diskusijā ir vairāk vērts, nekā izbjaujīties. Varbūt esmu augstās domās par sevi, bet esmu pietiekami pieredzējusi, lai šādos ikdienas darba brīzos neizmantotu liekvārdību. Vērojot atsevišķus deputātus, nereti rodas pārdomas. Pie kāda lēmuma pieņemšanas viņš piekrīt, ka vajag atbalstīt, bet, kad pienāk balsojuma brīdis, viņa roka balso par ko pavisam citu. Kaut kā neiet vārdi kopā ar darbiem.

Šī sasaukuma laikā daudzas novada iestādes piedzīvoja reorganizāciju, bet dažas tika veidotas no jauna. Pagastu apvienību izveides mērķis bija līdzekļu ekonomija, bet vai realitātē nav tā, ka pašvaldība no iedzīvotājiem attālinās?

— Veidojot apvienības, mūsu mērķis bija apvienības vadītāju ierindot mazliet augstāk – vadītāja un plānotāja – līmenī. Savukārt viņa pakļautībā ir klientu apkalpošanas centra vadītājs, kurš jau ir tuvāk un biežāk pie iedzīvotājiem. Tieši viņam būtu jābūt konkrētās vietas vēstnesim, kurš nāk, uzklausa iedzīvotāju, zina situāciju un risina problēmas ar apvienības vadītāju. Veidojot pagastu apvienības, mūsu mērķis bija vairāk izmantot saimniecībā esošo tehniku un cilvēkresursus, lai nav tā, ka kaut kas ir vienā un otrā pagastā, bet trešajā nav nekā.

* Turpinājums 4.lpp.

Foto - no personīgā arhīva

Saruna ar novada domes deputāti

Laiks politikā mani norūdījis

* Sākums 3.lpp.

Vai ir kādas problēmas, kas apzinātas, izveidojoties šim apvienībām?

– Lai konstatētu lielas nepilnības, pagājis pārāk iiss laiks. Man vairāk bažas rāisa kas cits. Problema jau nav apvienību vadītājos, bet mūsu ročibā, saimniecībā, kas strauji novēce. Vienalga, tā ir ēku infrastruktūra, pašvaldību mājas un dzīvokļi, vai tehnika, kas ar katru brīdi paliek nolietotāka un vecāka. Šobrīd to reanimējam, ieguldāmies, bet pienāks brīdis, kad tas vairs neatmaksāsies. Un tad jau ir bažas, ko ar to visu iesāksim. Ja tehnika ir, kaut vai veca, ar to var izdarīt daudz vairāk un ātrāk, nekā ļemot. Pakalpojums maksā un ir pieejams tad, kad pieejams. Piemēram, sniega tīrišanu vai ceļu greiderēšanu pavasarī iedzīvotājiem vajag uzreiz un visiem, un tur nav laika gaidit. Vēl liela sāpe ir skolēnu autobusi. Esam iesnieguši projektus piecu jaunu elektroautobusu iegādei, bet ar tiem mēs šo robu neaizpildīsim. Oranžie skolēnu autobusi, kas mums ir šobrīd, jau, var teikt, nobraukti līdz pēdējam. Vēl mazliet, un būs lielas, lielas problēmas. Šobrīd tiešām neredzu, kā to tehnikas parku, kaut vai lēnām, bet atjaunot. Problemas sagādā nopirkta kaut vai lietotu traktoru. Cik tas maksā! Tehnika ir dārga, labi, ka mums ir atbildīgi darbinieki, kuri prot metināt un no pamatdarba brīvajā laikā kaut ko var palabot. Bet tas viss ir līdz zināmai robežai.

Pirmsvēlēšanu programmās politikā sola ekonomisko augšupeju, jaunas darbavietas, bet šķiet, ka ne ar ko tādu novadā lepoties nevaram... Ar kādiem instrumentiem piesaistīt jaunos uzņēmējus?

– Jāatzīst, ka Balvi atrodas tur, kur atrodas. Esam tālu no dzelzceļa un ostas infrastruktūras – tas mums ir jāpieņem. Bet mans uzskats ir tāds, – kamēr no valsts nebūs pretimnākšanas attālākajiem novadiem, nomālēm, mēs šeit varam sisties ar galvu akmenī, diemžēl nekā nebūs. Valstiski svarīgi, lai iedzīvotājiem, uzņēmējiem būtu bonusi. Es jau saprotu, ka, līdzko iedod bonusus, tas mums atspēles nākamajos gados caur budžeta ieņēmumiem. Bet ir taču kādi instrumenti, ko var darīt. Varu būt pateicīga, ka, piemēram, pabraucot no Vilakas uz Baltinavu, kur ir diezgan laba ceļu infrastruktūra,

var redzēt, ka tur cilvēki dzīvo, atjauno mājas un saimniecības ēkas. Viņi nekur nav aizmukuši, viņi te ir un grib palikt, neraugoties uz šī briža politisko situāciju pasaulei. Tas ir apsveicami, ka viņi mums ir. Ir uzņēmumi, kas beidz savu darbību, bet pieļauju, ka tā ir mūsu vecākā paaudze, kurai bija mazās, naturālās saimniecības. Kādreiz viņiem bija reģistrēta saimnieciskā darbība, kuru šobrīd slēdz. Projām nestabilitāti ekonomikā rada arī Ukrainas kara jautājums. Redzam, ka autopārvadātājiem peļņas daļas līkne noslidējusi uz leju, un to diemžēl ieteikmēt nevaram. Kamēr būs kara situācija, mums ar to jāsazīvo, lai runātu par tālāko. Skarbi, bet diemžēl tā tas ir.

✓ Laiks politikā ir norūdījis. Jūtami, ka laikmets, kurā dzīvojam, klūst arvien smagāks, cilvēki klūst neiecietīgāki, asāki. Esmu iemācījusies savaldīt savas emocijas. Ja iepriekš sevi uzvilkū un sanervozējos, tagad visu varu izanalizēt ar vēsu prātu un pieņemt situāciju, mierīgāk varu salikt darbu secību, lai nonāktu līdz rezultātam. Tā ir dzīves un

Pirms dažām dienām tika pieņemts 2025.gada budžets. Kādas nozares pašvaldība izvirza par prioritārām nākamajos četros gados?

– Mēs noteikti nerunāsim tik tālu, kā par nākamajiem četriem gadiem. Svarīgākais, kam jau šogad esam noteikuši darbības virzienus, ir iedzīvotāju aizsardzība, drošība un pašreizējiem finanšu resursiem atbilstoša ekonomiskā izaugsme, stabili pašvaldības funkciju nodrošināšana. Ir salikts budžets, lai spētu iedzīvotājiem nodrošināt pakalpojumus, un tas ir ļoti pietīcīgā apmērā. Ieplānotie objekti, kas šogad tiks realizēti, dos zināmu pieresumu arī novada uzņēmējiem. Bieži saskaramies ar to, ka projektu

tehniskajai sagatavošanai nav tik daudz finansējuma, cik gribētos. Izmantojam un strādājam ar resursiem, kuri šobrīd ir un kurus varam atļauties. Ir bijuši vairāki domes lēmumi par dalību dažāda veida projektos, kur gaidisim rezultātu. Projektu aktivitātes būs dažādas – divu speciālistu dzīvokļu remonts, tiks atjaunoti 15 sociālie dzīvokļi, divi invalīdu mājokļi tiks aprīkoti ar atbilstošu infrastruktūru ikdienas izmantošanai, tiks atjaunoti četri novadgrāvji, uzsākties veselības veicināšanas projekts un vēl daudzi citi.

Skolu jautājums arī ir prioritārs?

– Tas noteikti kļūs prioritārs, ja piedzīvosim brīdi, kad Izglītības un zinātnes ministrija paziņos, ka "Programma skolā" sāk darboties ar 1.septembri šajā mācību gadā. Tad gan nonāksim strupceļā, jo jau tagad skaidrs, ka pašvaldība uz saviem pleciem to visu pacelt nevarēs. Lai gan šobrīd ministre ir nedaudz pieklususi un, iespējams, ieceri nerealizēs uzreiz

pilnā apjomā. Mūsu klupiens būs tajā brīdī, kad valsts nepiefinansēs arī to klašu grupu, kur izpildās skolēnu kritērijs klašu komplektā. Pirmais apdraudējums būs vidusskolu posmā, kur būs jābūt 15 bērniem klasē. Aprēķini ir skarbi un nepatīkami, bet tādi tie ir. Tie ataino mūsu reālo situāciju un bērnu skaitu.

Pēc dažiem mēnešiem gaidāmas pašvaldību vēlēšanas. Jūtāt rosību politiskajā vidē, un vai pati plānojat kandidēt?

– Politiskā vide rosās jau kopš pagājušā gada izskanās, ik pa laikam kaut kur dzirdams, ka politiķi braukā, meklē un uzrunā cilvēkus, kuri piedalisies un ies sarakstos. Bet vai kandidētu pati, tas pagaidām lai paliek neatbildēts jautājums.

Ko Jums nozīmē būt deputātei?

– Politiskā nolēmu iesaistīties 2009.gadā, kad mani uzrunāja toreizējā Rugāju pagasta priekšsēdētāja Rita Krēmere. Piekrītu, pamēģināju, un toreiz veiksmīgi viss aizgāja. Jā, šo gadu laikā, protams, ir daudz kas izdarīts ar paliekošu vērtību, bijuši arī dažādi pārmetumi un nopēlumi, bet nenožēloju nevienu mirkli, ka te esmu. Laiks politikā ir norūdījis. Tas, kas paliek pie manis, tas ir mans – tā ir mana bagāža. Jūtami, ka laikmets, kurā dzīvojam, klūst arvien smagāks, cilvēki klūst neiecietīgāki, asāki. Esmu iemācījusies savaldīt savas emocijas. Ja iepriekš sevi uzvilkū un sanervozējos, tagad visu varu izanalizēt ar vēsu prātu un pieņemt situāciju, mierīgāk varu salikt darbu secību, lai nonāktu līdz rezultātam. Tā ir dzīves un

darba pieredze. Pirmo reizi sākot darbu kā deputāte, nezināju, kāda ir situācija. Tagad tas viss ir saprotams, jo problēmas jau pamatā tās pašas, tikai to kļuvis vairāk un tās ir sarežģītākas. Protams, nav mazsvārigi, kādi preti ir deputāti, vai viņi mani saprot. Nevienam jau negribas kašķeties un iziet uz asumiem. Man gribētos pēc iespējas mierīgāk nonākt pie rezultāta. Lai vai kā, varu teikt, ka no katra šajā dzīvē satikta cilvēka mēs mācāmies. Es iemācos savaldīt sevi un paklusēt pat tad, kad emocijas laužas uz āru un tik ļoti gribas kaut ko teikt. Lai tas izdots, ar sevi jāstrādā psiholoģiski.

Nepārtraukta būšana sabiedrībā, komunicēšana ar cilvēkiem noteikti arī nogurdina. Kur ir jūsu miera osta, kur varat būt un justies pati, nevis domes priekšsēdētāja vietniece?

– Mana miera osta ir mana ģimene, kur esmu dzīvesbiedre, mamma, ome. Var jau būt, ka darba dēļ kādā mirkli kāds no maniem tuvajiem cilvēkiem ir palicis otrajā plānā. Cenšos atrast brižus, lai kopā padarītu kādas jautras lietas ar mazdēlu, apmeklētu kultūras pasākumus, ļoti patīk dejot, dziedāt. Daba – mani lauki, puķes, dārzs un mežs – ir lieliski palīgi, lai sakārtotu domas un atkal būtu ierindā ar jaunu spēku.

Jaundzimušie

Visi bērni dzimuši janvārī. 21.janvārī pulksten 11.55 pasaulei nāca puika. Svars – 2,970kg, garums 52 cm. Puisēna vecākiem Anželikai un Aleksandram Starikoviem šis ir otrs kopīgais bērniņš. "Mazo brālīti mājās gaidīja lielais brālis, kuram jau 13 gadi, un mazā māsiņa Jekaterina, kurai nesen palika divi gadiņi. Dēls un meita ģimenē jau ir, bet mēs ar vīru vienalga sapņojām par puiku. Kad 16.grūtniecības nedēļā aizgājām uz ultrasonogrāfijas pārbaudi, daktere pārliecinoši paziņoja, ka dēls arī būs. Lieki teikt, ka bijām laimīgi, kaut gan pati pēc sajūtām arī biju pārliecīnāta, ka šoreiz būs puika, jo viss bija savādāk. Gaidot meitiņu, vairāk kārjās kaut kas marinēts, toties šajā grūtniecībā ēšanas paradumi bija pavisam interesanti – vispirms apēdu kaut ko sālu vai marinētu, tad pa virusu saldu. Un tā visu laiku," skaidro Anželika. Jaunā māmiņa stāsta, ka mediķu noliktais dzemdbiju datums bija 31.janvāris, bet mazulis nāca pasaulei pāris dienas ātrāk. "Puika piedzima, un mēs viņu nosaucām par Andreju. Pirms tam ar Aleksandru internetā skatījāmies vārdadienu kalendāru un nevienu labāku vārda variantu par šo neatradām. Tā arī palika. Tagad mūsu ģimenē gandrīz visiem vārds sākas ar burtu 'A,' teic nu jau trīs bērnu mamma. Viņa stāsta, ka dēliņa dzimšanas diena 21.janvārī izvērtās satraukuma pilna, jo vīrs aizveda Anželiku uz dzemdbiju nodalū, bet pats ar meitiņu, kura bija apslimusi, devās uz slimnīcas bērnu nodalū. "Tā arī sanāca, ka it kā bijām kopā, bet katrs savā nodalā. Bet galvenais, ka tagad visiem viss ir labi – mēs ģimenē jau esam četratā. 28.janvārī vīramātē nosvinēja savu 70.dzimšanas dienu, kurā mēs viņā uzdāvinājām vislabāko dāvanu – mazdēlu! Bet vispār janvāris mums ģimenē vislielākais jubileju mēnessis, jo visi bērni dzimuši tajā. 3.janvārī jubileja ir lielajam dēlam Maksimam, 21.janvārī piedzima Andrejs, savukārt Jekaterina divu gadu jubileju nosvinēja 25.janvārī. Vienā mēnesī tortes būsim saēdušies visam gadam," priečīga secina Anželika.

Vēl dzimuši:

12.janvārī pulksten 18.29 piedzima puika. Svars – 3,685kg, garums 50cm. Puisēna mamma Marta Sutugova dzīvo Baltinavas pagastā.

15.janvārī pulksten 0.06 piedzima meitenīte. Svars – 3,370kg, garums 52cm. Meitenītes mamma Sabīne Kikute dzīvo Balvos.

17.janvārī pulksten 11.34 piedzima meitenīte. Svars – 3,410kg, garums 55cm. Meitenītes mamma Ieva Mičurova dzīvo Balvu novada Šķilbēnu pagastā.

Saruna ar novada domes deputāti

Svarīgi, lai cilvēki atgriežas laukos

Irena Tušinska

Kopš 2021.gada Linas Barovskas vietā Balvu novada domes deputātes krēslu ieņem Rugāju vidusskolas direktore IVETA ARELKEVIČA. Sarunā mēģinājām noskaidrot, kādi rugājiešiem bijuši šie atkal apvienotajā Balvu novadā pavaditie gadi, kuri bijuši domes deputātu izcilākie veikumi un kuras bijušas lielākās neveiksmes.

Cik sen pievērsāties politiskajai darbībai un kādi bija Jūsu mērķi, kļūstot par Balvu novada domes deputāti?

– Politikā esmu kopš 2009.gada. Sākumā biju Rugāju novada domes deputāte, bet kopš 2021.gada – apvienotā Balvu novada domes deputāte. Politika nekad nav bijusi mans pašmērķis. Neesmu klasiska politike, kura prot katram pateikt to, ko viņš vēlas dzirdēt. Vienam vai otram politiskajam sarakstam piekritu pievienoties tādēj, ka man rūp vieta, kur dzivoju. Kādam taču ir jādara. Kas tad darīs, ja ne mēs paši!?

Pirms novadu apvienošanas Rugāji ilgi cīnījās, lai paliktu atsevišķa novada statusā. Kāda bija Jūsu nostāja šajā jautājumā?

– Biju pārliecīnāta, ka Rugājiem jāpaliek atsevišķā novadā, un joprojām uzskatu, ka mazajā novadā bija labāk. Joprojām nesaprobu šīs reformas galveno mērķi, ko ar to centās panākt?! Tāpat kā matemātikā, arī novadu apvienošanas gadījumā, – ja saskaitāmos maina vietām, rezultāts nemainās. Nesaprobu, kas mainījās? Ja nu vienīgi vara pārvietojas tālāk no cilvēkiem. Uzskatu, ka mazā novadā sava novada vajadzības ir daudz labāk pārredzamas. Tagad, būdama Balvu novada deputāte, nevaru apgalvot, ka labi pārzinu visas novada teritorijas vajadzības. Rugāju novadā, visi sanākuši kopā, spriedām, ko un kā darīsim – ko varam atļauties, bet kur jāetaupa. Turpretim lielā novada katrs savas vajadzības liek pirmajā vietā.

Ko bijušais Rugāju novads zaudējis, pievienojoties Balviem?

– Bijušā novada teritorijas attīstība ir piebremzējusies. Rugāju novadā ļoti atbalstīja iedzīvotāju iniciatīvas, pašvaldības un arī skolu iesaistīšanās projektos, jo tas ir veids, kā iestenot dažādas idejas un papildināt materiālos resursus. Tas arī aktīvi tika darīts. Tagad, kad atkal esam pievienojušies Balvu novadam, valda uzskats, ka mums jau viss ir izdarīts, tātad varam pagaidīt.

Sevi pieskaitāt domes deputātu opozīcijai vai pozīcijai?

– Pieskaitu sevi pie domātājiem un darītājiem. Neuzskatu, ka kāds no deputātiem cīnās pret kaut ko. Domāju, ka mums nav klasiskās opozīcijas un pozīcijas. Iespējams, ir kāds, kurš grib sevi tā pozicionēt...

Kā vērtējat ne tik sen izveidoto iedzīvotāju konsultatīvo padomju darbību?

– Rugājos iedzīvotāju konsultatīvās padomes dalībnieki ir aktīvi un tiekas samērā regulāri. Konsultatīvās padomes darbību vairāk izjūt pagasta apvienības darbinieki. Dažreiz nāk arī pie manis kā deputātes. Ir jautājumi, ko var risināt, bet, kopumā ļemot, diemžēl nav iespējams aizstāvēt un virzīt izskatīšanai katru iedzīvotāju lūgumu.

Kā notiek domes deputātu sadarbība ar iedzīvotājiem? Piemēram, Lazdukalna iedzīvotāji pauduši viedokli, ka deputāti pie viņiem atbrauc tikai pirms vēlēšanām...

– Kā deputāti tiešām neesam daudz braukājuši pa pagastiem. Tā ir taisnība.

Tāda sajūta, ka lazdukalnieši vienmēr jutušies mazliet apdalīti, arī esot Rugāju novadā...

– Tā neuzskatu, jo Rugāju novadā tika intensīvi strādāts, lai pāatrīnātu Lazdukalna pagasta attīstību, bet katram gan jau ir savi argumenti.

Tuvojoties jaunu pašvaldību vēlēšanām un atskaitoties uz aizvadītajiem četriem gadiem, ko uzskatāt par pašreizējā domes deputātu sastāva lielākajiem veikumiem un ko – par smagākajām neveiksmēm?

– Pie sasniegumiem varētu minēt gan Balvos, gan citviet uzsāktos lielos projektus, piemēram, Balvu muīžas kompleksa attīstību. Projekti ir prasījuši arī lielus pašvaldības līdzekļu ieguldījumus, tomēr ceram uz ieguldījumu nozīmīgumu ilgtēriņā. Ir bijuši arī nepamatoti dārgi projekti, piemēram, Rugāju pagasta pārvaldes ēkas siltināšana. Ar patiesām skatījāmies uz būvniecības procesu, kad ēkai ziemas sākumā noņēma jumtu un tā visu ziemu stāvēja pārsegta ar pagaidu

klājumu – rezultāts likumsakarīgs. Šokē arī tas, ka projektu autoriem nav nekādas atbildības par gala rezultātu. Viena no problēmām, ka viss nenotiek tik ātri, kā gribētos. Piemēram, pirms diviem gadiem pašvaldība pieņēma lēmumu no valsts pārņemt autoceļus Balvi–Upatnieki vai Pāliņi–Gailiši cerībā, ka pašvaldībai būs pieejams kādu projektu finansējums un ceļu atjaunošana norisināsies straujāk. Diemžēl pagaidām ir vēl tikai sakārtota dokumentācija. Tāpat diezgan grūti risināt konfliktsituācijas par zemes īpašumiem. Daudziem risināmajiem jautājumiem ir ļoti sena vēsture. Esot Balvu novada domes deputātes amatā tikai dažus gadus, man nav informācijas, kas konkrētājā gadījumā noticis agrāk, kā tā situācija ir izveidojusies. Tā ir konkrētā darbinieka kompetence, kurš nodarbojies ar šo jautājumu. Tādēļ reizēm iedzīvotāji neaprot, kāpēc ir tāds vai citāds risinājums, un beigās visas iesaistītās puses jūtas neapmierinātas.

Iespējams, lielākā deputātu neveiksme bija vairāku miljonu izstrūkums budžetā....?

– Balvu un Talsu novadu budžeta situācija izskanēja visskaņāk, droši vien tāpēc, ka saīsinājām darba nedēļu līdz četrām dienām. Viena no problēmām bija, ka jau sākumā, apvienojot novadus, netika strikti izvērtēts pašvaldības darbinieku skaits, jo domājām par esošajiem darbiniekiem, vēlējāmies cilvēcīgi iedzīlināties un saprast, kurās pozīcijās cik darbinieki ir nepieciešami. Ja tas būtu izdarīts jau pirmajā gadā, iespējams, rastos zināms ietaupījums. No otras puses – to, kur var un kur nevar iztikt bez darbinieka, var saprast tikai darba procesā. Tomēr tas bija tikai viens no faktoriem. Manuprāt, galvenais bija finanšu izlīdzināšanas budžeta samazinājums, kas smagi skāra ļoti daudzus novadus, ne tikai Balvu. Mēs par to visvairāk zinām, tāpēc ka tas skāra mūs. To izjūtu, arī braucot uz skolu akreditācijām un runājot ar izglītības pārvaldēm. Nav tā, ka jātaupa tikai mums. Tas notiek visos novados. Turklat budžeta izdevumus ieteikmēja arī banku krīze, kad strauji pieauga kreditprocentu maksājumi. Cieta gan privātie kreditiņemēji, gan pašvaldības.

Kopš gada sākuma atjaunota piec darba dienu nedēļa. Vai daudz izdevās ietaupīt, samazinot darba dienu skaitu?

– Kā ziņo finanšu nodalā, ir ietaupīts apmēram viens miljons. Turklat katras nodaļas vadītājs ir labāk izpratis, kurš iekļāvās četrās darba dienās un kuram bija jāstrādā papildus arī citas dienas.

Pēc darba nedēļas saīsināšanas daudzi pašvaldības iestāžu speciālisti aizgāja no darba. Vai viņu aizvietošana sagādā grūtības?

– Grūtības ar speciālistiem ir ļoti lielas. Tas ir sāpīgs jautājums. Ar šādām grūtībām saskaras ne tikai pašvaldībās, bet arī jebkurš cits darba devējs, tai skaitā skolas. Kvalificētu speciālistu trūkumu ieteikmē gan atbilstošas izglītības trūkums, gan demogrāfiskā situācija, gan iedzīvotāju migrācija uz lielajām pilsētām un ārzemēm, kā arī tas, ka pašvaldības nespēj maksāt algas, kas ir atbilstošas speciālista kvalifikācijai. Minimāla alga palielinās, bet speciālistu algas šādi kāpināt neizdodas. Mums nepieciešami gan speciālisti, gan darbinieki, kas strādātu par minimālo algu. Reizēm sāpīgi klausīties, ka darbspējīgi cilvēki labāk izvēlas saņemt sociālos pabalstus, nevis iet strādāt. Līdzīgi notiek arī skolā. Tiklidz no darba aiziet jebkurš skolotājs vai cits darbinieks, rodas ļoti lielas problēmas atrast motivētus darbiniekus.

Nesen deputāti sprieda, vai nākamgad Rekavas un Baltinavas skolās atvērt 10.klasses. Rugāju vidusskola pagaidām nav šīnī sarakstā, taču agrāk klida runas arī par Rugāju vidusskolas reformēšanu.

– Valdība atkal plāno jaunu skolu finansēšanas modeli, jo uzskata, ka 2009.gada modeļa ieviešanas rezultātā vēl netika slēgtas pieteikumi daudzas skolas. Tagad plāno jaunu modeli, kurā, pēc pirmā acu uzmetiena, šķiet, ka būs labāk, jo visu apmaksās valsts. Taču vidusskolu posmam uzlikti ļoti smagi kritēriji. Ja pamatskolas vēl varētu tikt galā, vidusskolām prasības ir ļoti sarežģītas. Šobrīd nevienu mūsu novada skolu neatbilst skolēnu skaita kritērijiem. Iespējams, dažās pozīcijās vēl izdosies panākt valdības piekāpšanos, varbūt arī nē. Rugāju vidusskolas klasēs šobrīd ir vairāk skolēnu nekā Rekavas un Baltinavas vidusskolās. Pēdējos gados pie mums vidusskolas posmā mācījās nedaudz vairāk par 40 skolēniem, bet šogad skaits ir mazliet mazāks. To lielā mērā ieteikmēja arī baumas, ka Rugāju vidusskolas vairs nebūs, tādēļ daudzi aizgāja mācīties uz citām mācību

Foto - no personīgā arhīva

Rugāju patriote. Taujāta, vai plāno savu kandidatūru izvirzīt nākamajās pašvaldību vēlēšanās, Iveta saka: "Domāju, ka jā. Vai mani ievēles, lems iedzīvotāji. Bet gribu parādīt, ka esmu ieinteresēta novada izaugsmē un attīstībā."

iestādēm. Pat īsti nesaprobu, kāpēc vecāki bija izdomājuši, ka Rugājos 10.klases nebūs.

Vai uzskatāt, ka valsts neizlēmība, nosakot vidusskolu pastāvēšanas kritērijus, ieteikmē skolēnu skaita samazināšanos apdraudētajās vidusskolās?

– Jā. Tieši tā. Labs piemērs ir arī mūsu skola. Nesen lasīju "Vaduguni" publicētu interviju ar kādu skolotāju, kura teica: "Ne jau skolu slēgšana iztukšo laukus, bet lauku iztukšošanā piespiež slēgt skolas." Nepiekritu, ka lauku skolās ir zemāka izglītības kvalitāte, kā to pēdējā laikā cēnšas uzsvērt. Gan laukos, gan pilsētās ir ļoti dažādas skolas. Jā, Rīgā ir ģimnāzijas ar augstu izglītības kvalitāti, kurās atlasīti izcilākie skolēni, bet arī citādas skolas. Turklat telpu nodrošinājuma ziņā mēs esam ieguvēji, pamazām tiek pilnveidota arī izglītības iestāžu infrastruktūra. Lielajās pilsētās dzīvojošie vecāki ar labvēlu skaudību noskatās uz mūsu pašvaldības atbalstu skolēniem – brīvpusdienas, pagarinātās dienas grupas, mācību ekskursijas, skolēnu transporta pārvadājumi gandrīz uz jebkuru vietu, daudz un dažādi bezmaksas pulciņi, profesionālās ievirzes izglītība. Taču atpakaļ uz laukiem nesteidzas... Nāciet atpakaļ uz laukiem! Mums kā pašvaldībai būtu maksimāli jāatbalsta tie, kuri atgriežas un grib te strādāt.

Kādas ir šī brīža aktualitātes Rugāju vidusskolā?

– Daudzus gadus iesaistīmies starptautisku projektu realizēšanā. Paši braucam uz ārzemēm, pie mums brauc ciemiņi. Pavasarī Rugājos ciemosies skolotāji no Spānijas, drīz brauks skolotāji no Slovēnijas. Sadarbībā ar Balvu Centrālo bibliotēku plānojam piedālīties Latvijas pašvaldību bibliotekā kongresā Balvu novadā, kas notiks 20.maijā un klātienē nav norisinājies jau 10.gadus. Negaidīti nolēmām šovasar Rugājos rīkot arī Latvijas mazpulkum nometni ar 250 dalībniekiem, kurā piedalīsies arī tie, kuri vairs nav skolēni, bet ir "4H" klubu biedri. Būs arī jaunieši no ārzemēm.

Ko labprāt darāt no darba un deputātes pienākumu veikšanas brīvajā laikā?

– ļoti patik ceļot. Ar to esmu aizrāvusi arī savus skolēnus. Labprāt nodarbojos ar rokdarbiem. Skolu brīvlaikos parasti uzādu kādu cimdu vai zeķu pāri. Šobrīd kopā ar kolēģēm darinām tautas tērpup brunčus skolas deju kolektivam. Esmu jau noaudusi latviešu tradicionālās celu jostas – audenes. Kolēģes vairāk pievērsīsies svārku sašūšanai. Tā ir ļoti laba relaksācija no nepārtrauktā darba ar dokumentiem. Vasarās darbojos piemājas dārzā un siltumnīcā.

Ko gribētu paveikt, ja Jūs atkal ievēles par deputāti?

– Pirms šim vēlēšanām daudz ko solijām, bet nevaru apgalvot, ka viss ir izdevies. Svarīgākais ir sakārtot ceļus un rosināt cilvēkus atgriezties laukos. To varam darīt, tikai strādājot un ar personīgo piemēru parādot, ka laukos var dzīvot labi.

Saruna ar ģimenes ārstu

Aicina rūpēties par veselību un nezaudēt humoru

Aija Socka

“Ja man kaut kas sāp, nemu hanteles un vingroju. Vajag pacensties un pavingrot, sāpes mazināsies, bet sākt lietot sāpes mazinošus medikamentus, turklāt ilgstoti, nav pareizi,” teic ģimenes ārsts JĀNIS VANCĀNS.

Cik daudz pacientu šobrīd ir reģistrēti Jūsu ģimenes ārsta praksē un vai vismaz reizi gadā katrs pacients ierodas pie ģimenes ārsta?

– Praksei šogad apritēja 25 gadi. Sākām praksi ar 2700 reģistrētiem pacientiem, pašreiz ir mazliet vairāk nekā 1200 pacientu. Pēc kovida konstatējām, ka, jā, lielākā daļa vienreiz gadā apmeklē ģimenes ārstu, jo, piemēram, hronisku pacientu grupai jākoriģē terapija. Interesantākā un sarežģītākā ir kardioloģija, – vai attīstās sirds mazspēja, vai neparādās ritma traucējumi, kāds ir asinsspiediens u.c. Tad nākas bieži koncentrēties, salāgojot medikamentus, to kombinācijas. Cilvēki mājās lielākoties nepareizi mēra asinsspiedienu, kas katrai rokai var atšķirties – vienu reizi izmēra, nobīstas, atkal mēra, un skaitlis ir lielāks. Ja asinsspiediens ilgu laiku ir stabili normāls un pēkšņi paaugstinās, parasti tās ir kakla daļas problēmas, visbiežāk saistītas ar kakla skriemējiem un asinsvadiem un lielākoties saasinās rudeņos, pavasaros. Asinsspiediens jāmēra trīs reizes ar minūtes intervālu – zemākais no mērijumiem būs īstais. Ja ir jautājumi, vienmēr var uzzvanīt savam ģimenes ārstam.

Kāda, Jūsuprāt, ir ģimenes ārsta loma veselības problēmu agrīnā diagnosticēšanā un ārstēšanā?

– Ģimenes ārsts ir svarīgākais posms visā medicīnas sistēmā. Nevaru iedomāties, kas notiktu valstī, ja pēkšņi ģimenes ārsti neparakstītu ligumu un atteiktos iet uz darbu. Tā būtu katastrofa. Aizvietojoša mehnāisma, kas aizvietotu ģimenes ārstu, kurš redz visu cilvēku kopumā no galvas līdz papēžiem, nav. Speciālisti, teiksim, visu uzterver vienkārši – ir speciālists labai rokai, kreisai rokai, bet pie kā rokas turas? Daudzi vēlas braukt uz konsultāciju Rīgā, kur speciālisti nosaka terapiju. Ģimenes ārstam bieži ir jākoriģē terapija, nēmot vērā pacienta stāvokli. Pēc speciālista konsultācijas sākas nākamas posms – jāraksta nosūtījumi izmeklējumiem, kuru pieejamība iespējama arī pat pēc pusgada un ne vienmēr ir svarīga uzsāktās terapijas turpināšanai. Aktuāli tas ir augsta kardioloģiska riska pacientiem.

Kāda ir Jūsu kā ģimenes ārsta darba diena?

– Būtu labi, ja ģimenes ārsta diena sāktos un beigtos ar pacientu pieņemšanu, bet tā nekad nav. Parasti telefondzvani sākas 7 – 8 no rīta, kad kādam kaut kas aizmiršies iepriekšējā dienā. Situācijas ir dažadas. Pacients aizbraucis uz medicīnas iestādi Rīgā, un izrādās, ka e-veselības sistēma nedarbojas, nosūtījums elektroniskajā vidē nav pieejams, nosūtījums papīra formā nav parādīts. Ģimenes ārstam pacienti jāpieņem četras stundas dienā, kovida laikā tās bija piecas – sešas stundas. To laiku negribas atcerēties – nemitigi telefona zvani ilgu stundu garumā. Tagad ir mierigāk, kaut gan darbs ar dokumentāciju un telefondzvaniem nāk līdzīgi arī uz mājām. Kādam ir akūta saslimšana, un pacients jautā: “Ko darīt?” Liela problēma, kā izrādās, citiem ir temperatūras paaugstīnāšanās, kad nezina, ko iesākt. Daja censīšas izārstēties tikai ar paracetamolu un paracetamolu saturošiem medikamentiem. Tāds universāls temperatūru pazeminošs līdzeklis kā analgīns tiek aizmirsts un lietots reti. Man ir terapeitiska prakse, kur vairums ir vecāka gadagājuma cilvēki. Pēc intensīvas pieņemšanas apmēram divas stundas ir tādas, kad gribas pilnīgu atslodzi – klusumu, lai pat savus soļus nedzīrd. Mājās gan ir divi četrkājaini psihoterapeiti – viens melnā, otrs raibā krāsā. Pagājušajā ziemā gandrīz katru dienu bija jādarbojas laukā, tīrot sniegus, šoziem varētu siltumnīcā sēt redīsus, nevis sniegu tīrit. Vasārā ir vieglāk, tad intensīvāka fiziskā darbošanās kompensē garīgo pārslodzi.

Kādi profilaktiskie izmeklējumi ir visnozīmīgākie dažādām vecuma grupām un kāpēc tie ir svarīgi?

– Vecāka gadagājuma cilvēkiem svarīgi, kas notiek ar acīm, vai ir acu problēmas, kuras koriģē operatīvā ceļā. Citiem ir sensora vājdzīrība un jāmeklē LOR palīdzība. Labi, ka tagad šāds speciālists ir pieejams Balvos, lai gan kvotas beidzas pusgada laikā. Var laboratoriski noteikt holesterīna līmeni, pilnu asīns ainu, nieri funkcionālos rādītājus. Nepieciešams izklausīt sirdi, jo ar gadiem izveidojas stenozes, rodas problēmas ar aortālo vārstuli, kas jākoriģē operatīvā ceļā. Svarīgi noteikt, vai ir sirds ritma traucējumi. Biežāk tiek konstatēta kardiomiopātija – paplašinoties sirds muskulim, attīstās ritma

Foto - no personīgā arhīva

Latgalietis no Šķilbēnu pagasta. “Ikdienā bieži runāju latgaliski. Ar pacientiem pārsvarā tomēr komunicējam latviešu literārajā valodā,” atklāj J.Vancāns. Uz jautājumu, vai nav plānots rakstīt grāmatu par medicīnu vai citu tēmu, dakteris smeja, ka būs jāpadomā: “Brālis ir metālmākslinieks, māsa spēlē teātri, man arī kaut kas būtu jāsāk darīt, varbūt rakstišu grāmatu.”

vadišanas traucējumi, tāpēc nepieciešami elektrokardiogrāfijas un ehokardiogrāfijas izmeklējumi.

Neatkarīgi no tā, kāda ir vecuma grupa, būtiski noteikt cukura līmeni, jo diemžēl saslimšanu skaits ar cukura diabētu pieaug. Vīriešiem jānosaka prostatas specifisko antigenu (PSA), lai diagnosticētu iespējamu onkoloģisku saslimšanu un operatīvi rīkotos. Aktuālas ir vairogdziedzera saslimšanas, parādās pazemināts vai paaugstināts TSH līmenis, kas agrāk bija reta parādība. Pacientiem biežāk konstatē B12 vitamina deficitā anēmiju, dzelzs deficitā anēmiju. Tāpēc vismaz 2 – 3 reizes gadā jākontrolē, kāds ir hemoglobīna līmenis. Atliekot vizīti pie ārsta, pieaug riski saslimšanas agrīnai diagnosticai. Vieglāk un ātrāk izārstēt slimības sākotnējā stadijā, nekā hroniskas ārstēt visu mūžu.

Kādas ir biežākās klūdas, ko cilvēki pieļauj, rūpējoties par savu veselību, un kā tās labot?

– Ir tāda pacientu grupa, kuri brižiem paši nolemj: “Tagad man asinsspiediens ir normāls, vairs nedzeršu zāles.” Un tā ir rupja klūda. Medikamenti jālieto regulāri, saskaņā ar ārsta norādījumiem. Kādai citai pacientu grupai, līdzko kaut kas iesāpas, raksturīga neadekvāta reakcija, proti, viņi meklē stiprus pretsāpju medikamentus, kas gan nav panacea visām veselības problēmām. Daudzi interneteikaloši vai citviet iegādājas pārtikas piedevas par lielām naudām un grib sagaidīt brīnumainus veselības uzlabojumus, taču gaidītā vietā iegūst blaknes, kaitējumu veselībai. Ziniet, ko lietojat!

Kāda šajā ziemā ir gripas un vīrusu sezona, ko ieteiktu darīt iedzīvotājiem, lai mazinātu risku saslimt?

– Šoziem vīrusu infekcijām ir raksturīgi simptomi ar sāpēm kaklā, bronhītu, klepu un paaugstinātu temperatūru, kas raksturīga gripai. Komplikācijas ar plaušu karsoņiem. Vīrusi, kā zināms, izplatās pa gaisu. Ko darīt? Piemēram, neapmeklē masu pasākumus, izvairīties no burzmas, vēdināt telpas, pastaigāties svaigā gaisā. Svarīga arī savlaicīga vakcinācija.

Pēdējās nedēļas ir aktuāls jautājums par recepšu medikamentiem un to iegādi aptiekās. Varbūt pacienti prasa izrakstīt lētākās zāles?

– Pacienti apjukuši, ka receptē uzrakstīts medikamenta ķīmiskais nosaukums, nevis oriģinālais nosaukums, un saka, ka viņiem aptiekā iedevuši ko citu, nevis uzrakstītās zāles. Pie tā jāpierod, jāskaidro, jo tāds ir normatīvais regulējums. Nav daudz pacientu, kuri prasītu uzrakstīt lētākās zāles. Atlažu medikamentiem līdzmaksājums ir diezgan niecīgs. Ja kādam uzprasu, vai drīkst rakstīt oriģinālo preparātu, atbilde pārsvārā skan – jā.

Ar ko vairāk pēdējos gados cilvēki slimos? Kāda ir situācija, piemēram, ar sūdzībām par pārslodzi, bezmiegu, nomāktību?

– Tas ir izdegšanas sindroms, kas raksturīgs arī mediķiem. Dienas beigās pats bieži vien jūtos noguris, bet rītā viss atgriežas normas robežās. Garīgā pārslodze nedrīkst būt ilgstīša. Kopumā jāatzīst, ka cilvēki ir stresaini, uztraucas par

sīkumiem vai globālām lietām, ko nevar ietekmēt. Gados vecākiem cilvēkiem raksturīgas sociāla rakstura problēmas – nervozē un uztraucas, ja sāk klibot veselība, un ģimenes ārstam uzdzod jautājumus kā sociālajam darbiniekam, taujājot, kas tagad viņu aprūpēs. Šādas lietas cilvēkos bieži rada apjukumu, paniku un neziņu. Daudziem senioriem, iespējams, trūkst fizisko aktivitāšu, kas arī novārdzina organismu. Nav labi visu dienu sēdēt mazkustībā, arī pie datora, jo tādējādi cilvēki dzen sevi vēl lielākās veselības problēmās. Praktiskajā darbā arvien biežāk saskaras ar autoimūnām saslimšanām, kas skar ādu, locītavas, asinsvadus, gremošanas traktu.

Vai pacientiem ir iespēja laikus tikt pie speciālistiem un veikt nepieciešamos izmeklējumus?

– Situācija ar nokļūšanu pie speciālistiem ir dažāda. Janvārī, piemēram, zvanīju uz Stradiņu slimnicu par koronogrāfiju, pieraksts ir uz septembri. Pašlaik uz maiju raksta uz dienas stacionāru koronogrāfijas veikšanai. Grūtāk nokļūt pie reumatologa, kas ir pieprasīts speciālists pie visām locītavu kaitēm. Rindas pie speciālistiem paliek arvien garākas, nākotnē, šķiet, operatīva nokļūšana pie speciālistiem varētu būt tikai par maksu.

Kā cilvēkiem rūpēties par savu veselību ikdienu?

– Samērot darbu un atpūtu, veikt fiziskās aktivitātes svaigā gaisā, miegam atvēlēt vismaz 7 – 8 stundas diennaktī, lietot veselīgu uzturu, iekļaujot vairāk dārzenus. Nezaudēt humoru!

Kā pavadāt laiku ārpus darba?

– Iespēju robežās apmeklēju kultūras pasākumus, ceļoju. Šoziem pietrūkst fizisko aktivitāšu – slidas un slēpes stāv bez pielietojuma, arī sniega lāpstus nav vajadzības lietot. Vēl brīvajā laikā labprāt skatos kriminālfilmās, tas atslodzei. Vasarās gan brižiem pat pietrūkst laika, jo saimniecībā darāmā ir daudz. Mašīnā vienmēr līdzi ir motorzāģis, parastais zāģis, cirvis, lāpsta, jo darbojos laukos. Tā ir atpūta, jo, nodarbinot sevi fiziski, galva ir tīra no visām problēmām.

Esat arī pašvaldības domes deputāts. Kādi bijuši šie gadi deputāta darbā un vai plānojat startēt nākamajās vēlēšanās?

– Šie gadi iekrituši reformu laikā, administratīvā reforma nav nesusi augļus. Deputāta pilnvaru laiks no manis prasījis papildus psihoemocijālā piepūli un jaunu prasmju apgūšanu. Savienot darbu stacionārā, ģimenes ārsta praksē un veikt deputāta pienākumus nav viegli. Deputātu sasaukumam, izpildvarai jāsaskaras ar daudziem izaicinājumiem. Visā valstī ir finansiālās grūtības, un to izjūt lielākā pašvaldību daļa. Novada domei jārod optimāli risinājumi un gudri lēmumi. Vai startēšu nākamajās vēlēšanās? To rādis laiks.

Starp domes deputātiem ir gan pozīcija, gan opozīcija?

– Ir gan pozīcija, gan opozīcija, taču tas netraucē pieņemt novadam noderigus un labus lēmumus, kad mēs visi 15 esam tikai pozīcijā.

Saruna ar pagastu pakalpojumu centru vadītāju

Tūristiem laukos iesaka aplūkot dabu

Aija Socka

“Manuprāt, darbu laukos var atrast, jautājums tikai – kādā amatā un ar kādu atalgojumu,” pārliecināta Vectilžas un Lazdulejas pagastu pakalpojumu centru vadītāja TATJANA KAIRIŠA.

Pastāstiet, lūdzu, kopš kura laika strādājat pašvaldībā?

– Pagājis nepilns pusgads, kopš strādāju par Vectilžas un Lazdulejas pagastu pakalpojumu centru vadītāju, un šis amats ir manā pirmā darba pieredze pašvaldībā. Pirms tam gandrīz 14 gadus strādāju Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) Balvu filiālē par ESF projektu koordinējošo eksperti, vēlāk – nodarbinātības organizatori un NVA Nodarbinātības pakalpojumu departamenta, Nodarbinātības pasākumu nodaļas vecāko eksperti. Pirms tam strādāju privātajā sektorā – par grāmatvedi vairākos uzņēmumos, jo pēc izglītības esmu finanšu speciāliste.

Kādā profesijā sapnōjāt strādāt, mācoties skolā? Kura ir Jūsu dzimtā puse un skola, ko saucat par savu?

– Esmu vietējā – dzimus un augusi Balvos, mācījos Balvu vidusskolā, pēc vidusskolas beigšanas pārcēlos uz pastāvīgu dzīvi Lazdulejas pagastā, kur dzīvo mani vecāki. Mācoties skolā, bija sapnis, kas diemžēl nav piepildījies – vēlējos strādāt iekšlietu nozarē par juristi vai izmeklētāju. Tolaik man patika lasīt detektīvus un šķita, ka tas būtu aizraujošs darbs.

Kāda ir Jūsu ikdiena? Kādi darbi prasa vairāk laika?

– Mana ikdiena ir saistīta ar tiešu amata pienākumu izpildi – nodrošināt, organizēt un vadit saimniecisko darbību pakalpojumu centros Vectilžas un Lazdulejas pagastos, organizēt tehniskā personāla darbu, nodrošināt dokumentācijas apriti starp pagastiem un Baltinavas apvienības pārvaldi, nodrošināt pagastu un pašvaldības sniegtu pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem, skolēnu pārvadājumus, apsekot un uzturēt pagastu autoceļus, ielas u.tml. Lielāko darbdienas laiku pavadu pie datora, gatavojuot nepieciešamo informāciju, lai nodrošinātu pakalpojumu centru darbību, sagatavoju atskaites, risinām dažādus jautājumus, ko uzdot pagastu apvienības pārvaldei.

Par kādiem saimnieciskiem darbiem ir lielākas rūpes katrā no pagastiem? Vai pieteik finansējuma?

– Grūti izceļt, kas vairāk vai mazāk prasa rūpes, jo visam jābūt sakārtotam. Kā piemēru varu minēt pagastu autoceļu un ielu uzturēšanu. Finansējums, ko piešķir autoceļu un ielu uzturēšanai, nesedz visus izdevumus, kādus prasa ceļu sakārtējana. Ūdensapgādes sistēma ik pa laikam plis, un ir nepieciešami remonti, jo tā izveidota vēl kolhozu pastāvēšanas laikā un ir novecojusi, bet renovācijai diemžēl nav līdzekļu. Autobusi, kas abos pagastos nodrošina skolēnu pārvadājumus, ir novecojuši un prasa daudz naudas līdzekļu remontiem. Kā jau nevienam nav noslēpums, pašvaldībai šobrīd ir budžeta deficitis, tāpēc svarīgi izvērtēt katru pirkuma lietderību.

Šajā ziemā, kā redzams, sniegs ir reta parādība. Varbūt plānojat kādus remontdarbus, atvēlot ietaupītos līdzekļus, kas bija paredzēti sniega tiršanai?

– Jā, šogad jūtams sniega trūkums, arī daba izskatās bēdīgi. Ceļu uzturēšanai atvēlētie līdzekļi nekur nepazūd, tie krājas, līdz ar to var veikt pamatīgākus remontdarbus. Vectilžā ir tilts, kas būtu jārenovē, bet tad būtu vajadzīga milzīga naudas summa. Ceru, ka varbūt izdosies ja ne renovēt, tad vismaz atjaunot tā virskārtu. Lazdulejā būtu aktuāla ceļu segumu nostiprināšana. Piemēram, ceļa posmu, pa kuru pārvadā skolēnus, izdangā traktortehnika un baļķvedēji, kas izved mežus, tāpēc vajadzēs atjaunot ceļa segumu. Ietaupīto naudu atvēlēsim grants kārtas uzbēršanai un ceļa profilēšanai, kas ir dārga, bet būtiska grants ceļu uzturēšanas metode. Tādas naudas, lai profilētu visus grants ceļus, budžetā diemžēl nav.

Par kurām izmaiņām un padarītajiem darbiem

pagastos ir prieks un lepnumis?

– Manuprāt, pusgads ir samērā īss laiks, lai realizētu kādas idejas un būtu jau ar ko lepoties. Man ir gandarījums par to, ka, neskatoties uz Balvu novada pašvaldības reorganizāciju pagājušajā gadā, kuras rezultātā likvidēja pagastu pārvaldes, samazināja vairākas pašvaldības darbinieku štata vietas, mēs joprojām spējam nodrošināt iedzīvotājiem gandrīz visus pakalpojumus, kas bija pagastu pārvalžu pārziņā, piemēram, saglabāta iespēja iedzīvotājiem veikt maksājumus par komūnālajiem un ciemiem pašvaldības pakalpojumiem. Šos pakalpojumus sniedz pagastu bibliotēku vadītāji, kuri šobrīd papildus strādā kā kasieri. Pakalpojumu centros iedzīvotājiem pieejami sociālie darbinieki, bāriņtiesas pārstāvji, darbojas bibliotēkas, feldšerpunkti, savu darbu veic kultūras darba organizatori, pagastu ēku un teritorijas apsaimniekošanu nodrošina ēku un apsaimniekojamās teritorijas pārziņi un tehniskais personāls.

Kā dzīvi pagastos ieteikmē iedzīvotāju skaita samazināšanās un izglītības iestāžu neesamība?

– Kā jau minēju, nesen strādāju šajā amatā un man pagaidām nav ar ko salīdzināt. Pētot statistiku par iedzīvotāju skaitu, konstatēju, ka šī gada 1.janvārī Vectilžas pagastā ir deklarējušies 376 cilvēki, un, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, iedzīvotāju skaits ir sarucis par 10 cilvēkiem. Lazdulejas pagastā, kas ir viens no mazākajiem pagastiem Balvu novadā, deklarējušies 217 cilvēki, pa gadu iedzīvotāju skaits ir sarucis par 18 iedzīvotājiem.

Kādos jautājumos iedzīvotāji vēršas pie Jums? Vai vienmēr varat palīdzēt?

– Sarunas notiek galvenokārt par komūnālajiem pakalpojumiem, autoceļiem un nekustamo īpašumu. Diemžēl daži jautājumi nav manā kompetencē, bet cenšos paskaidrot, kur iedzīvotājiem jāgriežas pēc palīdzības. Pašlaik bieži novēroju, ka iedzīvotāji izmanto sociālās pārvaldes pakalpojumus, vēršas pie sociālā darbinieka, kad nepieciešama palīdzība.

Kā vērtējat lauku iedzīvotāju iespējas strādāt, saņemt medicīnas un kultūras pakalpojumus? Vai laukiem ir nākotne?

– Laukos darbu noteikti var atrast lauksaimniecībā, bet tas lielākoties ir sezonāls un fiziski smags. Uzskatu, ka mūsdienās ir jāmācās sevi pārliecīnāt būt mobilam, nebaidīties no grūtībām, mēģināt apgūt jaunas profesijas un prasmes, var izskatīt iespēju strādāt attālināti, jo mūsdienās daudzi uzņēmumi piedāvā darbu attālināti. Kā viena no iespējām ir kļūt par saimniecīšķu darbības veicēju un nodarbināt sevi, dzīvojot laukos. Medicīnas pīeja laukos, manuprāt, ir sāpīga tēma visā Latvijā, arī pilsētās, speciālistu trūkuma dēļ bieži vien ir jābrauc pie ārstiem uz Rīgu. Runājot par kultūru, jāsaka, ka tas atkarīgs no katra cilvēka gaumes. Manuprāt, ir pietiekami daudz pulciņu arī lauku apkārtnē, jo darbojas, piemēram, kori, vokālie ansamblji, amatierētāri, deju kolektīvi utt. Ikiens var atrast sev tūkamu un piemērotu nodarbi.

Nākotne ir mūsu rokās! Jā, cilvēku skaita samazināšanos Latvijā īpaši sāpīgi izjūt laukos. Lai lauku telpai piesaistītu iedzīvotājus, manuprāt, jāinvestē ne tikai lauksaimniecībā, bet vienlaikus jāattīsta arī citas nozares – kultūra, medicīna un citu pakalpojumu pieejamība.

Kādas ir ieceres pagastu sakopšanā un labiekārtošanā? Vai ir kādi ierosinājumi no iedzīvotājiem? Vai pagastos darbojas iedzīvotāju padomes, kāda ir sadarbība?

– Protams, ir idejas, bet diemžēl pašlaik nav pietiekami daudz finansējuma to iestāšanai. Nākotnes plānos ir noteikti meklēt iespējas piesaistīt līdzfinansējumu kādam projektam vai citādai aktivitātei, jo būtu patīkami pagastos redzēt ko jaunu, un ja tas tiešām iedzīvotājiem būtu pieejams un vajadzīgs. Piemēram, lai optimizētu Vectilžas pagasta pakalpojumu centra izdevumus un nevajadzētu uzturēt divas ēkas, aizvadītajā rudenī pakalpojumu centrs pārvietojās uz ēku, kur pēc pirmsskolas izglītības iestādes likvidācijas darbojās vien feldšerpunkts. Strādājam vienā ēkā, kas arī iedzīvotājiem ir ērtāk.

Diemžēl Lazdulejas un Vectilžas pagastos iedzīvotāju

Foto - no personīgā arhīva

Tatjana Kairiša. Uz jautājumu, vai Lazdulejas un Vectilžas pagastu pakalpojumu centru vadītāja joprojām brīvajā laikā lasa detektīvus, Tatjana atteic, ka diemžēl vairs nelasa, jo pašlaik viņas lasāmiela galvenokārt ir saistīta ar likumdošanu, piemēram, MK noteikumiem un noliku-miem.

Foto - no personīgā arhīva

Biskvīta-bezē torte. Cept kūkas un tortes, kas sanāk skaistas un garšīgas, Tatjanai savulaik iemācīja mamma. Taujāta, kas vēl viņai padodas, Tatjana atzīst, ka tā ir tomātu audzēšana. Pagājušajā vasarā, piemēram, dažs tomāts svēris vairāk nekā 1 kg. Savukārt privātajā dīķi dzīvo un pieņemas svarā vēži. “Mēs viņus neēdam, es tikai ik pa laikam izmaksājušu dažus vēžus, lai paskatītos, cik lieli tie izauguši,” teic Tatjana.

padomes netika izveidotas, jo nepieteicās nepieciešamais iedzīvotāju skaits (atbilstoši Balvu novada domes saistošajiem noteikumiem), lai padome varētu darboties.

Ko ieteiktu aplūkot tūristiem Vectilžā un Lazdulejā?

– Cik man zināms, vēsturisko objektu Vectilžas un Lazdulejas pagastos nav. Ieteiktu, piemēram, apskatīt dabu. Vectilžā ir ezers, un pie dīķa, kas atrodas pagasta centrā, ierikota atpūtas vieta ar lapeni, gērbtuvi un peldvietu. Par Lazdulejas pagastu runājot, tas ir bagāts ar ūdenskrātuvēm, ir divi ezeri un vairāki dīķi, kur makšķerniekiem noteikti būtu ko darīt. Egļuciema centrā ik vasaru dīķi skaisti zied ūdensrozes, ko varētu apskatīt.

Kādus pasākumus labprāt apmeklējat? Kur gūstat apūtu no ikdienas darbiem?

– No pasākumiem priekšroku dodu koncertprogrammām. Apmeklēju arī citus pasākumus, bet reti. Man ļoti patīk mūzikā, pašlaik dziedu Šķilbēnu pagasta Rekovas jauktajā korī “Viola”. Pēc dabas esmu tāds cilvēks, kuram patīk būt mājās, patīk gatavot dažādus ēdienus, cept kūkas un tortes. Patīk saule un siltums, tādēļ bieži vien ar vīru, lai pagarinātu iso Latvijas vasaru, dodamies uz siltajām zemēm pasildīties.

Galda teniss

Iecavā cīnās ar mainīgām sekmēm

Foto - Andrejs Aleksejevs

Spēle, kas aizrauj. Attēla tālplānā – “Ziemeļlatgales Sporta centra” galda tenisists Guntis Dulbergs galda tenisa dueli ar pretinieku.

18.janvārī lecavas pamatskolas sporta zālē notika otrs līgas posms “Latvijas komandu čempionātā 2024.-2025.gadā galda tenisā”.

“Ziemeļlatgales Sporta centra” komanda četrās spēlēs izcīnīja vienu uzvaru, ar rezultātu 4:3 pieveicot galda tenisistus no komandas “Tukums 1”. Piedzīvoti arī trīs zaudējumi – 1:4 pret “GTK Namejs–Mazās rakete lielie meistari”, 0:4 pret jaunās paaudzes galda tenisistiem no “Salaspils GTK 4”, kā arī ar rezultātu 1:4 nācās atzīt komandas “GTK Namejs SVP” pārākumu.

Pēc čempionāta diviem posmiem “Ziemeļlatgales Sporta centrs” ar 11 punktiem ieņem 3.vietu astoņu komandu konkurencē, par trīs punktiem atpaliekot no “Salaspils GTK 4” komandas, kura visās aizvadītajās spēlēs izcīnījusi uzvaras

Nākamais turnīra posms notiks 22. un 23.februārī Alūksnes sporta centra hallē.

Turnīra tabula

Nr.	Komanda	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Punkti	Sēri	Vietu
1.	GTK Baltais 3		1 0:4	2 4:2	2 4:1	2 4:0	1 3:4	2 4:1	1 2:4	11	3:4	4
2.	Salaspils GTK 4	2 4:0		2 4:0	2 4:1	2 4:0	2 4:0	2 4:0	2 4:1	14		1
3.	Ziemeļ latgalei	1 2:6	1 0:6		2 4:2	2 4:2	2 1:6	2 4:2	1 2:6	18	4:2	8
4.	GTK Namejs – Mazās rakete lielie meistari	1 1:6	1 1:6	1 2:6		2 4:1	2 4:1	1 2:6	1 2:6	9		7
5.	Tukums 1	1 0:6	1 1:6	2 2:4	1 1:4		1 2:6	1 2:6	1 0:6	7		8
6.	Ziemeļlatgales sporta centrs (Balvi)	2 4:0	1 0:6	2 4:1	1 1:4	2 4:2		1 1:6	2 4:1	15	4:3	3
7.	GTK Namejs SVP	1 1:6	1 0:6	2 2:4	2 4:2	2 4:2	2 4:1	2 4:1	2 2:6	18	2:4	6
8.	GTK Gailene 1	2 4:0	1 1:6	2 4:0	2 4:0	2 4:0	1 1:4	2 4:0		12		2

“Ziemeļlatgales Sporta centra” komandas individuālie rezultāti pēc diviem posmiem:

GUNTIS DULBERGS: 4 uzvaras un 6 zaudējumi;

ANDREJS ALEKSEJEVS: 5 uzvaras un 5 zaudējumi;

AIVARS DULBERGS: 7 uzvaras un 2 zaudējumi;

INGUS MEISTERS: 1 uzvara;

OĻEGS ILJINS: 1 zaudējums.

Dubultspēles:

ANDREJS ALEKSEJEVS/GUNTIS DULBERGS: 4 zaudējumi;

ANDREJS ALEKSEJEVS/INGUS MEISTERS: 1 uzvara;

ANDREJS ALEKSEJEVS/AIVARS DULBERGS: 1 zaudējums;

AIVARS DULBERGS/OĻEGS ILJINS: 1 zaudējums.

Nepalaid garām!

Finālspēles telpu futbolā

15.februāri Balvu sākumskolas sporta zālē notiks Balvu novada atklātā čempionāta telpu futbolā pusfināli un finālspēles! Starts šāviens cīnām tiks dots jau no paša rīta, kad laukumā varēs vērot trīs pusfināla mačus: “Zidāni” pret “BSC” (pulksten 10), “BVĢ” pret “Vietējie” (pulksten 11) un “Balvi” pret “Baltinava” (pulksten 12). Savukārt turpinājumā līdzjutējus sagaidīs *saldais ēdiens*, kad tiks noskaidroti medaļu ieguvēji. Protī, pulpsten 13 notiks spēle par 3.vietu, bet pulpsten 14 – par 1.vietu. Uzreiz pēc mača par čempionu kausu (pulksten 15) notiks apbalvošana. Jāpiebilst, ka pasākuma laikā notiks arī konkursi skatītājiem.

Aktuāli

“X stundā nebūs konkrēta laika un scenārija”

29.janvārī notika aizsardzības nozares ziņu portāla “Sargs.lv” organizētā tiešsaistes diskusija ar aizsardzības ministru ANDRI SPRŪDU, apspriežot šobrīd tik ļoti aktuālās tēmas par Nacionālo bruņoto spēku (NBS) kaujas spēju attīstību (no jauniem bruņojuma veidiem līdz personāla palielināšanai), atbalstu vietējai aizsardzības industrijai (kā veicināt nozares izaugsmi un samazināt atkarību no ārvalstu piegādātājiem), dronu spēju attīstību (par jauno tehnoloģiju nozīmi mūsdienu karadarbībā un Latvijas ieguldījumu šajā jomā), valsts aizsardzības dienesta nākotni (sieviešu iesaukšanu dienestā un papildus atbalsta funkciju attīstīšanu), kā arī par godīgu aizsardzības budžeta izlietošana jeb, kā nodrošināt efektivitāti, pieaugošo ieguldījumu apstākļos.

Domā arī par jūras spēku stiprināšanu

Diskusijas vadītājs, portāla “Sargs.lv” redaktors KĀRLIS ROKIS, sarunas sākumā demonstrēja video par to, kā šobrīd Latvija stiprina savas militārās spējas. Tajā tika uzsvērts, ka, karam Ukrainā ilgstot jau trešo gadu, Krievija uzsākusi vēl agresīvāku hibrīdkaru pret rietumvalstīm, īstenojot dažāda līmena sabotāžas. Šīs darbības arī Latvijai likušas daudz straujākiem soļiem virzīties savu spēju stiprināšanā. Lai to sasniegūtu, pieņems NBS 12 gadu attīstības plāns, kurā paredzētas ievērojamās investīcijas bruņojuma iegādei. Piemēram, Aizsardzības ministrija parakstījusi ligumu ar ASV valdību par uzņēmuma “Lockheed Martin” ražoto sešu augstas mobilitātes artilērijas raķešu sistēmu “HIMARS” iegādi, ko Latvija

varētu saņemt no 2027.gada. Līguma kopējā summa ir 179,8 miljoni dolāru. NBS bruņojumā būs arī tālās darbības un augstas precīzitātes “ATACMS” raķetes, kas būtiski pastiprinās NBS uguns jaudu. Tāpat tuvākajā laikā mūsu bruņotie spēki saņems krasta aizsardzības raķetes (NSM), tiek kāpinātas sauszemes spēku spējas, tās nodrošinot ar kājnieku kaujas mašīnām, tālās darbības artilērijas raķetēm, pašgājēhaubīcēm, tālās darbības prettanku ieročiem, inženieru un logistikas tehniku. Līdz ar bruņojuma iegādi plānots būtiski palielināt arī bruņoto spēku personālsastāvu, tuvāko gadu laikā ne tikai apmācot lielāku skaitu valsts aizsardzības dienestā iesaucamo jauniešu, bet arī izveidojot vairākus rezerves bataljonus no dienestu beigušajiem jauniešiem, kuru uzdevums būs pastāvīgi rūpēties par dienestu noslēgušo rezerves karavīru iemāju uzturēšanu. Pērn notikušas arī būtiskas izmaiņas kopējā valsts aizsardzības stratēģijā, sākot darbu pie Baltijas aizsardzības līnijas un Latvijas posma izbūves. Tos plānots turpināt arī šogad, papildus iegādājoties dažāda veida mīnas ienaidnieka apturēšanai un iznīcināšanai. “Mēs redzam arī to, cik bieži pēdējā laikā, iespējams, Krievijas sabotāžas dēļ tiek bojāta kritiskā zemūdens infrastruktūra, tajā skaitā 26.janvāra agrā rītā tika bojāts “Latvijas Valsts radio un televīzijas centra” Baltijas jūrā esošais zemūdens optisko šķiedru kabelis posmā “Ventspils–Gotlande”. Vai Latvija apsver iespēju iegādāties arī kaujas kuģus?” jautāja diskusijas vadītājs.

Aizsardzības ministrs skaidroja, ka, protams, ir ļoti svarīgi ar jaunākajām tehnoloģijām (piemēram, zemūdens droniem) apriņķot arī jūras spēkus, kas šobrīd tiek darīts un tiks darīts

arī turpmāk. Kas attiecas uz kaujas kuģiem, šobrīd darbs pie Šī jautājuma ir izvērtēšanas stadijā, bet pašlaik uzvars ir uz moderno tehnoloģiju ieviešanu, kas palīdz efektīvāk novērot, izsekot un lielā mērā ātrāk ierasties notikuma vietā, nekā to varētu izdarīt ar kuģiem.

Mantojumam no agrākajiem laikiem ir savi izaicinājumi

Atgriezoties no jūras uz sauszemi, joprojām aktuāls jautājums ir arī par to, vai Latvija tomēr neplāno izstāties no Oervas konvencijas, kas paredz nevadāmo kājnieku minu lietošanas aizliegumu? Piemēram, šobrīd nav izslēgts, ka Igaunija, Lietuva un arī Somija šī līguma saistības varētu pārtraukt. A.Sprūds pastāstīja, ka Latvijas valsts robeža tiek stiprināta, izmantojot visus iespējamos resursus, tajā skaitā iegādājoties pretkājnieku un prettanku mīnas. Turklāt nākotnē šādu mīnu ražošana varētu notikt Latvijā. “Kas attiecas uz tā dēvētajām nevadāmajām mīnām, kuras ir pilnībā nevadāmas, nostrādā brīdi, kad kāds tām uzkāpj virsū, un nav starpības, vai tas ir pretinieks, pašu karavīrs, civiliedzīvotājs vai, piemēram, dzīvnieks, mums nav nepieciešamības izstāties no Oervas konvencijas. Šāds solis neatrisinātu vai nekavējoties nesniegtu papildus drošību mūsu valstij. Vienlaikus, pieņemot lēmumus, izšķirīga ir reģionālā pieja ķādiem jautājumiem un konsultācijas ar mūsu sabiedrotajiem. Galu galā mēs aizsargājam ne tikai Latviju, bet arī pirmo NATO centimetru – kā vienota militārā alianse,” uzsvēra aizsardzības ministrs.

*Turpinājums 9.lpp.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

*Sākums 8.lpp.

“X stundā nebūs konkrēta laika un scenārija”

Jāpiebilst, ka nesen bija neplānota Latvijas bruņoto spēku kaujas gatavības pārbaude. Kādi ir pārbaudes rezultāti un kādas ir mūsu spējas neplānoti reaģēt krizes situācijas? “Latvijai un NATO kopumā jābūt gataviem rīkoties nekavējoties, jo, pienākot X stundai, mums nebūs noteikts konkrēts laiks un scenārijs, kā rīkoties. Līdz ar to šāda veida mācībās mums jārīkojas negaidīti, strauji un pārsteidzoši. Kopumā neplānotās kaujas gatavības pārbaudes rezultāti ir labi, bet vienlaikus tā mums deva papildus mācību stundas, kas jādara vēl vairāk. Diemžēl Latvijas mantojums no agrākajiem laikiem ir ar saviem izaicinājumiem, kad, piemēram, nepārtraukti jāvingrinās un jāpilnveido rezerves karavīru sistēma. Tas tādēļ, lai nelabvēlīga scenārija gadījumā mums būtu pieejama ne tikai tā dēvētā kaujas dūre, kas gatava rīkoties jebkurā brīdī, bet arī rezerves karavīri. Valsts aizsardzības konцепcija nosaka mērķi, ka mums jābūt kopumā 61 tūkstotim karavīru, no kuriem septiņi tūkstoši – augstas gatavības, bet 30 tūkstoši – vispārējas rezerves karavīri, kuri konflikta gadījumā tiktū atri iesaistīti valsts aizsardzībā,” darīja zināmu A.Sprūds.

Būtiskas spējas dronu izstrādē

“Nesen intervijā Latvijas Televīzijā minējāt, ka šobrīd vietējās industrijas loma aizsardzības spēju stiprināšanā ir tikai 10%. Kāpēc tik maz?” jautāja diskusijas vadītājs. “Tas nav nemaz tik maz, jo naudas izteiksmē kopejais Latvijas uzņēmēju ieguldījums mērāms desmitos miljonos euro. Vienlaikus jāuzsver, ka mūsu mērķi ir ambiciozi, lai uzņēmēju iesaiste līdz 2028.gadam būtu 20%, bet līdz 2036.gadam – 30%. Turklat runa nav tikai par aizsardzības sfēras apgādi ar nepieciešamo tikai tepat, Latvijā, bet arī jāstiprina mūsu eksportspēja, lai sniegtu ieguldījumu Latvijas iekšzemes kopprodukta palielināšanā. Ir arī izstrādāta aizsardzības industrijas un inovāciju atbalsta stratēģija 2025.–2036.gadam. Tas ir nozīmīgs informatīvs paziņojums, kas paredz mērķus, uz kuriem virzāmies. Tas arī paredz konkrētus uzstādījumus, kā piesaistīt papildus finansējumu aizsardzības nozarei, tajā skaitā no Eiropas Savienības,” skaidro A.Sprūds.

Tikmēr vēl viena ļoti nozīmīga prioritāte Latvijas aizsardzības

Tuvākajos gados virzāmies uz vismaz 4% izdevumiem aizsardzībai no iekšzemes kopprodukta.

Diskusija. Attēlā no kreisās pusēs – aizsardzības ministrs Andris Sprūds, pa labi – diskusijas vadītājs Kārlis Rokīšs.

stiprināšanā ir dronu spēju attīstība. Kas paveikts šajā ziņā? Piemēram, karš Ukrainā pierādījis, ka mūsdienās salīdzinoši lētie droni spēj sniegt ne tikai izlūkinformāciju, bet arī kalpot kā ieroču platforma pretinieka dzīvā spēka un tehnikas iznīcināšanai, nodrošināt personāla apgādi, evakuāciju un dažādu bīstamu uzdevumu, piemēram, mīnēšanas vai atmīnēšanas, izpildi. Tikmēr Latvijas aizsardzības industrija pērn demonstrēja būtiskas spējas dronu tehnoloģiju izstrādē un ražošanā, ar tiem apgādājot ne tikai Latvijas bruņotos spēkus, bet arī sabiedrotos. Turklat, lai atbalstītu Ukrainu pret Krievijas diktatoru režīmu, Latvija

kopā ar sabiedrotajiem pagājušajā gadā izveidoja starptautisko dronu koalīciju, kuras primārais mērķis ir nodrošināt Ukrainas aizstāvju ar kvantitatīvu un kvalitatīvu pārsvaru dronu jomā. Vēl vairāk, – šogad maijā Latvijā notiks starptautiskais dronu samits, kas pulcēs ne tikai dronu koalīcijas dalībvalstis, bet arī uzņēmējus un aizsardzības industrijas pārstāvju, lai runātu par šīs tehnoloģijas attīstības tendencēm un to efektīvu izmantošanu nākotnē. “Ukraina šobrīd kaujas laukā ir tehnoloģiju avangardā, tiesa – traģiskos apstākļos.

Savukārt Latvijas aizsardzības industrija mācās caur dažādiem testiem un konkrētām specifikācijām, ko Ukraina gūst savā pieredzē un noliek uz mūsu galda,” pastāstīja aizsardzības ministrs.

Vai spēsim tikt līdzīgi kaimiņvalstīm?

Tiešsaistes diskusiju tās vadītājs K.Rokīšs noslēdza, atgādinot, ka Lietuva un Igaunija paziņojušas par savu aizsardzības izdevumu kāpināšanu līdz 5% no iekšzemes kopprodukta tuvāko gadu laikā: “Lietuvas pārstāvji gan piebilduši, ka uz pāšas Lietuvas ekonomikas rēķina šādu izdevumu īpatsvaru neizdosies sasniegst. Kāds ir Jūsu viedoklis? Vai Latvija spēs tikt līdz šiem 5%?”

Aizsardzības ministrs A.Sprūds skaidroja: “Šobrīd tuvākajos gados virzāmies uz vismaz 4% izdevumiem aizsardzībai no iekšzemes kopprodukta. Šo mērķi skaidri identificējusi arī Latvijas augstākā politiskā vadība. Runājot par, piemēram, lietuviešiem, viņi no sākuma paziņoja savus mērķus par 5%, bet pēc tam paspēra solīti atpakaļ un teica, ka tam meklēs finansējumu. Savukārt mēs no sākuma saprotam mērķu izpildes grafiku, apzinām resursu iegūšanas avotus un to, kas tieši mums vajadzīgs, un tikai pēc tam rīkojamies. Tātad no sākuma darbi un tikai pēc tam – paziņojumi!”

Diskusijas skatītāju jautājumi

Vai tā nav līdzekļu izšķērdešana?

Diskusijas skatītāji ministram uzdeva arī neērtus jautājumus. “Jūs savā ministra birojā esat pienēmis darbā divus sabiedrisko attiecību padomniekus, kuriem algu maksā nodokļu maksātāji. Vai tā nav valsts līdzekļu šķērdešana, nēmot vērā, ka ministrijā jau ir Publisko attiecību departaments?”

“Ministru biroji ir visiem ministriem, līdz ar to neesmu nekāds izņēmums. Turklat komunikācija ar sabiedrību ir ļoti svarīga un izšķiroša. Tādēļ pastiprinājums sabiedriskajās attiecībās ir ļoti nepieciešams – gan nacionālā, gan arī starptautiskā līmenī,” skaidroja A.Sprūds.

Vai Latvija iegādāsies helikopterus?

“Pirms kāda laika tika ziņots, ka Latvija iegādāsies “MD 530 F” vieglos helikopterus (attēlā). Vai šie plāni joprojām spēkā?” jautāja skatītājs.

Aizsardzības ministrs Andris Sprūds apstiprināja, ka šie plāni joprojām spēkā: “Mūsu rīcībā ir arī “Black Hawk” helikopteri, bet saprotam, ka ir svarīgi stiprināt gaisa telpu.”

Tikmēr Aizsardzības ministrija informējusi, ka Latvija iegādājusies četrus helikopterus “UH-60M Black Hawk”, nomainot līdz šim izmantotos gaisa kuģus – fiziski un morāli novēcojušos, padomju laikā ražotos “Mi-17”. Kas attiecas uz skatītāja uzdotu jautājumu, NBS no ASV plāno iegādāties četrus vieglos daudzfunkcionālos helikopterus “MD 530F”, kurus vajadzības gadījumā būs iespējams arī apbrūot uguns sniegšanai sauszemes

vienībām. “Jauno helikopteru uzdevums ir sniegt tuvā gaisa atbalstu, ištenojot gaisa operācijas pret ienaidnieka objektiem tuvā distancē, nodrošināt gaisa atbalstu kaujas meklēšanas un glābšanas operācijām, kā arī veikt taktiskās izlūkošanas un transportēšanas operācijas. Plānots, ka miera laikā jaunie helikopteri tiks izmantoti NBS Gaisa spēku pilotu kvalifikācijas uzturēšanai,” dara zināmu ministrija.

Informē robežsardze

Tehnoloģiskā infrastruktūra – arī mūspusē

Šobrīd VAS “Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs” noslēdzis visus būvniecības līgumus par tehnoloģiskās infrastruktūras izveidi visā Latvijas-Krievijas un Latvijas-Baltkrievijas robežas joslā. Kopumā darbi notiks septiņos posmos un to īstenos divi ģenerālbūvnieki, piesaistot aptuveni 50 apakšuzņēmējus.

Tehnoloģiskā risinājuma izbūve ir kompleksa un sarežģīta informācijas un komunikāciju infrastruktūras izveide, kas

sastāv no optisko šķiedru kabeļu tīklu (tajā skaitā elektronisko sakaru tīkla kabeļu kanalizācijas), elektroapgādes tīkla, videonovērošanas stabu, datu pārraides tīkla un perimetra uzraudzības tehnoloģisko līdzekļu (piemēram, videonovērošanas) un citas saistītās infrastruktūras izbūves. Tas viss nodrošinās spēju reālā laikā reaģēt uz tādiem draudiem kā hibrīdā karadarbība, organizētā noziedzība, nelikumīga migrācija un ciemtiem.

Realizējot šos darbus, paaugstināsies arī kontroles un reaģēšanas spējas uz situāciju pierobežā, tiks stiprināta kopēja

likumpārkāpumu novēršanas, profilakses un atklāšanas kapacitāte, kā arī paaugstināsies vietējo iedzīvotāju drošība un dzīves kvalitāte. “Šobrīd jādara viss iespējamais, lai padarītu Latviju gan maksimāli grūti pieejamu nelegālajiem robežķērsotājiem, gan arī veiktu pasākumus, lai Latvijas fiziskā drošība un militārā aizsardzība būtu pēc iespējas augstākā līmenī. Šobrīd realizējamie darbi ļaus sasniegst šo mērķi un sniegs pārliecību par valsts drošības stiprināšanu. Mēs sargājam robežu visu Eiropas dalībvalstu interesēs!” uzsver Valsts robežsardzes priekšnieks Guntis Pujāts.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Foto - ekrānāvīnš no diskusijas

Labdarība

Noslēgusies akcija “Palīdzēsim ķepainiņiem”

Irēna Tušinska

27.janvārī Balvu Profesionālās un vispārizglītojošās vidusskolas (BPVV) Skaistumkopšanas programmas 1.kursa un skolēnu pašpārvaldes dalībnieces kopā ar profesionālās izglītības skolotāju Ilonu Šāveli nogādāja dzīvnieku mājā “Astes un Ūsas” labdarības akcijā “Palīdzēsim ķepainiņiem” sarūpētos ziedoņumus. Skolēni ar prieku piedalījās šajā iniciatīvā, parādot savu līdzjūtību un vēlmi palīdzēt tiem, kam tas visvairāk nepieciešams.

Profesionālās izglītības skolotāja Ilona Šāvele atklāj, ka ziedoņumu vākšana un nogādāšana dzīvnieku mājā bija Skaistumkopšanas programmas 1.kursa meiteņu devums Labo darbu nedēļā. “Lai savāktu ziedoņumus, skolā izvietojām reklāmas plakātus, reklamējām akciju arī “Facebook”, ievietojot atgādnes gan jauniešu, gan skolotāju grupās, paziņojām arī vecākiem,” stāsta skolotāja.

Kādam tas darbs ir jādara

Janvārā beigās četras BPVV audzēknes (Laine, Leila, Sandija un Guna) kopā ar skolotāju Ilonu savāktos ziedoņumus nogādāja dzīvnieku mājā “Astes un Ūsas”, kur tos izmantos cetrkājaino iemītnieku aprūpei. “Patiess prieks, ka mūsu skola veicina līdzjūtību, sabiedrisko atbildību un iedrošina skolēnus aktīvi darboties vietējās kopienas labā,” saka skolotāja I.Šāvele. Viņa priečājas, ka ziedotājus laipni sagaidīja dzīvnieku mājas darbinieki: “Uzzinājām, ka tur šobrīd strādā četri pastāvīgie darbinieki un viens brīvpārtīgais, kā arī ir piesaistīts veterinarārsts. Mūs sagaidīja Arīna Komarovska, kura savulaik bija mana skolniece. Savukārt telpas un iemītniekus izrādīja viņas kolēģe.” Ilona stāsta, ka pati dzīvnieku patversmē ciemojās pirmo reizi: “Bija interesanti. Ievēroju, ka āra voljēri suniem izskatās nesen atjaunoti. Izrādījās, ka arī viens no mūsu skolniekiem Jānis Krēvics vasarā brīvpārtīgi pielicis savu roku šim darbam. Atbraukusi uz skolu, paslavēju viņu par šo veikumu.” Taujāta par emocijām, raugoties uz patversmes cetrkājainajiem iemītniekiem, Ilona spriež: “Kādam jau tas darbs ir jādara. Arī sieviete, kuru mums izradīja māju, teica, ka patversmes darbiniekiem laikam uz pieres rakstīts, ka viņiem tas jādara, ka viņi būs tie, kas rūpēsies par šiem mājdzīvniekiem. Esmu pateicīga, ka ir cilvēki, kas to visu dara, jo darbs nav viegls. Viņi strādā bez brīvdienām un bez svētku dienām. Patversme ir šo cilvēku otrs mājas.” Ilona saprot, ko nozīmē rūpēties par cetrkājainu draugu, jo jau astoņus gadus ir čivauvas šķirnes suniņa īpašniece: “Zinu, ko tas prasa un cik līdzekļu vajag dzīvnieku uzturēšanai – vērsta apmeklējumi, potes utt. Ja dzīvnieciņš saslimst, metīsi malā visus darbus, bet skriesi viņu vest pie ārsta. Pati esmu to darījusi. Dzīvnieks – tā ir ļoti liela atbildība, turklāt uz daudziem gadiem. Ne velti saka, – ja mums dzīves laikā var būt vairāki mājdzīvnieki, tad sunim vai kaķim esam tikai mēs. Mēs esam viņa pasaule.”

Suņu bija žēl

Skaistumkopšanas programmas 1.kursa studente Laine dzīvnieku patversmi apmeklēja pirmo reizi. Būdama divu kaķu un suņa īpašniece, jauniete jūt līdzi astaiņiem, kas palikuši bez mājām. “Vienam patversmes sunītim bija savainota ķepa. Viņa bija ļoti žēl. Taču kopumā apstākļi šiem dzīvniekiem tur ir labi,” secina pirmkursniece. Laine ievēroja, ka dzīvnieku mājas āra voljēros šobrīd uzturas aptuveni 11 suņi, taču kaķu skaits ir daudz lielāks. Ciemīņiem no BPVV bija iespēja paspēlēties ar dzīvnieku mājas murrātājiem un paglaudīt viņus. “Ne visi kaķi un arī suņi bija draudzīgi, taču daži bija ļoti mīli,” stāsta Laine. Viņai šķiet nepieņemami, ka cilvēki pamet savus mājdzīvniekus, jo savus cetrkājainos draugus viņa mīl un lolo: “Kaķus Granatiku un Alisu, kā arī suni Barsiku ģimenē visi ļoti mīlam. Arī dzīvnieku kopšanas pienākums esam sadalījuši savā starpā un tos apzinīgi veicam.”

Kaķi izskatījās dzīvespriecīgi

Arī Skaistumkopšanas programmas 1.kursa audzēknei Leilai šis bija pirmais dzīvnieku patversmes apmeklējums: “Nekad nebiju bijusi šādā vietā, tādēļ vēlējos uzzināt, kā tur izskatās.” Viņa priečājas, ka dzīvnieku mājās “Astes un Ūsas” ciemiņi sajutās gaidīti. Leilai patika, ka visi kaķi tur dzīvo vienā lielā istabā, nevis ieslēgti katrs savā būrī: “Viņi izskatījās priecīgi. Viens ar otru spēlējās. Tur bija pat kaķis, kuram ir 13 gadi. Viņš bija ļoti mīš.” Turpretim suņu voljēri jaunieti

Pirms došanās uz dzīvnieku māju “Astes un Ūsas”. Profesionālās izglītības skolotāja Ilona Šāvele atklāj, ka viņa šādā akcijā piedalījās pirmo gadu. Viņasprāt, skolēni un skolotāji ziedoja diezgan aktīvi: “Pārsvarā tā bija sausā barība. Pirms devāmies uz patversmi, noskaidrojām, kas visvairāk nepieciešams. Mums ieteica atvest suņu un kaķu sauso barību, cementējošās smiltis kaķu tualetēm, arī skrāpeles. Skrāpeles diemžēl neizdevās sagādāt, jo tās laikam ir diezgan dārgas. Taču ēdienu suņiem un kaķiem sazedoja diezgan daudz.”

Izmanto iespēju samīlot. Daži no murrātājiem bija tik ļoti izsalkuši pēc cilvēka glāsti, ka labprāt un bez bailēm tiem ļāvās. Savukārt citi izrādīja lielāku piesardzību.

Pie dzīvnieku mājas. BPVV audzēknes un viņu skolotāja priečājās par iespēju sniegt kaut nelielu artavu dzīvnieku mājas “Astes un Ūsas” iemītnieku atbalstam.

Kaķiem ir arī rotaļlietas. BPVV audzēknes pārsteidza, ka kaķiem “Astēs un Ūsās” ir arī rotaļlietas, lai viņiem, tur dzīvojot, nebūtu tik skumīgs prāts.

Dzīvniekiem arī ir jūtas

Skaistumkopšanas kursa audzēkne Guna ir īsta dzīvniekmīle – viņas mājās mitinās pieci kaķi un viens suns, tāpēc jauniete uzskatīja par savu pienākumu kopā ar pārejiem nogādāt labdarības akcijā saziegoto “Astēs un Ūsās”. Guna uzskata, ka ir daudz dažādu iemeslu, kādēļ kaķi un suņi nonāk patversmēs: “Dažreiz cilvēkam apnīk dzīvnieks vai, piemēram, kaķene piedzemē kaķenus, kurus nav kur likt, tādēļ viņus vienkārši izmet ārā, bieži pat ceļa malā.” Guna nesaubās, – bērniem ir jāskaidro, ka dzīvniekiem arī ir jūtas, ka viņus nedrīkst tā vienkārši izlikt uz ielas. Jaunieti pārsteidz cilvēku nežēlību: “Ir arī tādi, kuri kaut kur laukā izber indi, lai dzīvnieki saindējas.” Par dzīvnieku turēšanas apstākliem “Astēs un Ūsās” Gunai palika diezgan labs iespāids. Savukārt uz jautājumu, vai uzskata sevi par kaķu vai suņu cilvēku, Guna teic, ka patik abi, tomēr kaķi mazliet vairāk.

nedaudz šokēja: “Suņi bija āra voljēros. Ieraudzījuši cilvēkus, viņi visi izskatījās ļoti satraukti. Man viņu bija žēl.” Leila nespēja pilnībā izbaudīt arī kaķu klātbūtni, jo sāka izpausties viņas alergījas simptomi. “Sāka asarot acis un kasīties rokas. Vienalga pasēdēju ar kaķiem un viņus nofilmēju,” stāsta jauniete. Neraugoties uz alergiju, Leilas mājās dzīvo divi kaķi. “Par alergiju uzzināju tikai nesen, bet kaķi pie mums dzīvo jau sen,” skaidro jauniete. Izrādās, viņa atradusi veidu, kā sadzivot ar jaunatklāto slimību: “Man ir sava istaba, kur kaķus nelaižu.”

Leila neslēpj, ka dzīvnieku patversmi iepriekš bija iedomājusies nedaudz citādāku: “Domāju, ka kaķi sēdēs būros, bet te bija forši, jo viņi visi dzīvo vienā istabā. Tur kaķiem bija arī dažadas rotaļlietas, ar ko spēlēties.” Taču nelielu vilšanos jaunietei sagādāja vairāku skolasbiedru neatsaucību un nevēlēšanās ziedot dzīvniekiem: “Daži ziedoja, bet dažiem bija žēl pat 50 centu, lai nopirktu kaķu barības paciņu.”

Balvu novada domē

Pieņem Balvu novada pašvaldības budžetu

Balvu novada pašvaldības kopbudžeta ieņēmumi 2025.gadā plānoti 37 186 787 eiro apmērā, kas ir par 15,12% vairāk nekā 2024.gadā (32 300 459 eiro). Balvu novada pašvaldības kopbudžeta izdevumi 2025.gadā plānoti 38 793 858 eiro, kas ir par 10,49% vairāk nekā 2024.gadā (35 112 008 eiro).

Budžeta izdevumi

Balvu novada pašvaldības finanšu resursi ir paredzēti pašvaldības funkciju nodrošināšanai – pašvaldības izglītības, kultūras, sporta iestāžu, sociālās pārvaldes uzturēšanai un iedzīvotāju sociālā atbalsta finansēšanai, novada pasākumu finansēšanai, novada infrastruktūras uzturēšanai. Pašvaldības kopbudžeta izdevumi 2025.gadā plānoti 38 793 858 eiro apmērā, no tiem pamatbudžeta izdevumi – 38 791 445 eiro, ziedoņumi un dāvinājumi – 2413 eiro, pašvaldības aizņēmumu atmaksas – 2 470 531 eiro. Kopbudžeta izdevumi ir lielāki par 10,47% nekā 2024.gadā (35 115 281 eiro). Izdevumu finansēšanai tiks izmantots budžeta līdzekļu atlīkums gada sākumā, kas ir 4 046 119 eiro, no tā pamatbudžeta atlīkums 4 044 226 eiro, ziedoņumi un dāvinājumi – 1 893 eiro, kā arī aizņēmumu līdzekļi 1 023 633 eiro apmērā ES fondu līdzfinansēto projektu realizācijai. Pašvaldības budžetā paredzēti izdevumi infrastruktūras uzturēšanai, iestāžu finansēšanai, ES projektu līdzfinansējumam, funkciju izpildei.

Vispārējie valdības dienesti

Vispārējo valdības dienestu uzturēšanai paredzēti 3 592 922 eiro, kas ir 9,26% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Vispārējos valdības dienestos ir paredzēti pašvaldības administrācijas izdevumi, deputātu darba samaksa, apvienību pārvalžu administratīvie izdevumi, pašvaldības aizņēmumu procentu un apkalpošanas maksājumi. Izpildvaras funkciju administrēšanai, ko veic Balvu novada pašvaldības Centrālā pārvalde, noteikts budžets 1 531 209 eiro apmērā, pilsētu un pagastu apvienību administratīvo funkciju veikšanai – 474 182 eiro. Deputātu darba samaksai plānoti 127 701 eiro. Aizņēmumu apkalpošanas maksājumi tiek plānoti 806 479 eiro apmērā atbilstoši noslēgtajiem aizņēmumu līgumiem ar Valsts kasi, t.sk. apkalpošanas maksai 20 020 eiro un procentu apmaksai 786 459 eiro, procentu maksājumi pret 2025.gadu ir samazinājušies par 9,1%. Pašvaldības biedru maksas plānotas 48 584 eiro apmērā un izdevumiem neparedzētiem gadijumiem noteikti asīgnējumi 5 000 eiro. Balvu novada pašvaldībā darbojas Vienotais valsts un pašvaldības klientu apkalpošanas centrs, kura uzturēšanai paredzēti 122 684 eiro. Bijušo pagastu padomju un pilsētu domju vadītāju pabalstu izmaksām paredzēti 236 349 eiro. Papildus iestāžu uzturēšanas budžetiem piešķirts finansējums Balvu apvienības pārvaldei datortehnikas iegādei 1270 eiro.

Sabiedriskā kārtība un drošība

Sabiedriskās kārtības un drošības nozares izdevumi noteikti 399 619 eiro apmērā jeb 1,03% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Balvu novada pašvaldības policijas uzturēšanai plānoti 246 781 eiro. Pašvaldības policijas darbības nodrošināšanai ir paredzēts iegādāties jaunu transportlīdzekli par 66 429 eiro, visiem darbiniekim ir paredzēta veselības apdrošināšana. Dzimtsarakstu nodaļas funkciju izpildei plānoti 84269 eiro. Atskurbtuves darbības nodrošināšanai paredzēti 68569 eiro, pašvaldībai ir noslēgti līgumi ar Alūksnes, Gulbenes un Smiltenes novadu pašvaldībām par pakalpojuma sniegšanu.

Ekonomiskā darbība

Ekonomiskās darbības nodrošināšanai plānoti izdevumi 2025.gadam 4 448 378 eiro apmērā jeb 11,47% no kopējiem izdevumiem. Balvu novada pašvaldības Būvvaldes funkciju nodrošināšanai paredzēti 59 103 eiro. Ziemeļlatgales biznesa un tūrisma centra uzturēšanai paredzēti 88 627 eiro. Pašvaldība turpina sapemt un realizēt finansējumu no valsts budžeta algotiem sabiedriskiem darbiem 67 349 eiro. 2025.gadā valsts dotācija autoceļu (ielu) fonda uzturēšanai ir paredzēts finansējums 1 029 588 eiro apmērā, kas sadalīts pa administratīvajām teritorijām, 370 157 eiro no plānotās valsts dotācijas ir atdalīts rezerves fondā. Budžetā plānots īstenot Balvu ielas posma seguma atjaunošanu un ūdens atvades sistēmas sakārtošanu Kubulu pagastā par kopējo summu 51 885 eiro. 2025.gadā turpinās projekts "Reemigrācijas atbalsta pasākums

– uzņēmējdarbības atbalsts" 2025.gada budžetā paredzēts 12000 eiro. Plānots turpināt īstenot projektu "Vides pieejamības nodrošināšana Balvu novada publisko pakalpojumu ēkās" par kopējo summu 461 696 eiro, no tā 201 262 eiro no aizņēmuma līdzekļiem. Projekta "SAM 6.1.1.3 Uzņēmējdarbības veicināšanai nepieciešamās publiskās infrastruktūras kvalitātes uzlabošana Partizānu ielas posma rekonstrukcija Balvos" īstenošanai plānota kopējā summa 297 249 eiro, no tā 69 853 eiro pašvaldības finansējums no aizņēmuma līdzekļiem. Projekta "SAM 5.1.1.1 Publiskās infrastruktūras kvalitātes uzlabošana uzņēmējdarbības atbalstam Balvos" Brīvības ielas posma rekonstrukcija no Bolupes tilta līdz pilsētas austrumu robežai un Baznīcas ielas posma rekonstrukcijas īstenošanai plānota kopējā summa 1 613 491 eiro, no tā – 370280 eiro pašvaldības finansējums no aizņēmuma līdzekļiem. Biznesa ideju konkursam paredzēti 50 000 eiro.

Vides aizsardzība

Pašvaldības budžetā 2025.gadam novada vides aizsardzības pasākumiem paredzēti 242 675 eiro jeb 0,63% no kopējiem pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Dabas resursu nodokļa ieņēmumu un atlīkuma izmantošanai paredzēti 100659 eiro, kas paredzēti teritorijas vides aizsardzību pasākumu īstenošanai. Pagastu un Viļakas pilsētas ūdensapgādes un notekūdeņu apsaimniekošanai, atritumu apsaimniekošanai paredzēti 122 651 eiro. 2025.gada budžetā plānots īstenošanai "Upju un ezeru krastu stiprināšanas pasākumi – paskaidrojuma raksti, atzinumi prioritārajām upēm un ezeriem" par summu 10 000 eiro. Tilžas pagastam piešķirts finansējums elektromotora iegādei attīrišanas iekārtam 1 500 eiro.

Pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošana

Pašvaldības budžetā 2025.gadam novada teritorijas un mājokļu apsaimniekošanai paredzēti 6 000 023 eiro jeb 15,47% no pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Ielu apgaismojuma uzturēšanai Balvu un Viļakas pilsētās paredzēti 133076 eiro. Teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai paredzēti 578585 eiro, no tiem pašvaldības aģentūras "San-Tex" izdevumi 1 780 784 eiro. 2025.gadā ir paredzēts finansējums arboristu pakalpojumiem bīstamo koku zāģēšanai visā novādā 20 309 eiro, līdzfinansējumam iedzīvotājiem centralizētā ūdensvada un kanalizācijas pieslēgumiem 7 000 eiro, pašvaldības līdzfinansējums iekšpagalmu sakārtošanai, asfalta ieklāšanai, rotaļu laukumu izbūvei, daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes paaugstināšanai 24 000 eiro. Tehniskās dokumentācijas izstrādei, projektu ideju realizācijai ir paredzēti 15000 eiro, pašvaldības īpašumu atsavināšanas rezultātā iegūto līdzekļu sadalei paredzēti 86 123 eiro, alternatīvas ūdensapgādes izveidei slimnīcas vajadzībām Balvos paredzēti 100 000 eiro; kā arī speciālistu divu dzīvokļu atjaunošanai paredzēti 48 807 eiro.

Papildus iestāžu uzturēšanas budžetiem piešķirts finansējums: Kupravas pagastam zāles plāvēja iegādei 850 eiro; apkures sistēmas atjaunošanai un granulu apkures katla uzstādišanai Baltinavas pagasta Slimnīcas ielā 6 un divu logu nomaiņai 16 219 eiro; Vectīlās Sporta un atpūtas centram apkures sistēmas dūmvada remontam 9 193 eiro; projekta izstrādei centralizētās apkures ievilkšanai Tautas ielā 6, Viļakas pilsētā, 6 000 eiro; Medņevas pagastam dziļurbuma sūkņa iegādei un uzstādišanai 1 600 eiro; Kubulu pagastam ūdensvada izbūvei 10 000 eiro; baneru un karogu ar individuālo druku izgatavošanai un uzstādišanai Balvu pilsētā 6000 eiro; strūklakas un parka tiltīna remontam Balvu pilsētā 7 000 eiro; trimmera iegādei Balvu pilsētas teritorijas apsaimniekošanai 900 eiro; filtrējošā materiāla nomaiņai Bērzpils pagasta ūdensapgādei 3 500 eiro; Rugāju apvienības pārvaldei skeitparka remontam 1 500 eiro un karjerā "Grantskalniņi" topogrāfijas veikšanai, robežīmju nospraušanai, atlkušo krājumu aprēķina veikšanai 20 000 eiro.

Izglītība

Pašvaldības pamatbudžeta izdevumu sadaļa – izglītības iestāžu uzturēšana un ar izglītību saistīto pasākumu finansēšana – plānoti 14 774 635 eiro jeb 38,09%. Pašvaldības dotācija ir paredzēta 1.-12.klašu skolēnu brīvpusdienām, 5.-6-gadīgo bērnu brīvpusdienām, kopējais gada finansējums šim mērķim ir 519 492 eiro. 1.-4. klašu skolēnu brīvpusdienām

Izdevumi 2025.gadā 38 793 858 eiro

Izglītība 38,09%

Sociālā aizsardzība 16,1%

Teritorijas, mājokļu apsaimniekošana 15,47%

Ekonomiskā darbība 11,47%

Vispārējie valdības dienesti 9,26%

Atpūta, sports, kultūra, reliģija 6,74 %

Sabiedriskā kārtība un drošība 1,03%

Vides aizsardzība 0,63%

Veselība 0,4%

Saistības

Pašvaldībai ir 119 aizņēmumu līgumi, no tiem 2025.gadā beigsies atmaksas 8 līgumiem. Balvu novada pašvaldības saistību apjoms ir 27 280 431 eiro.

no valsts budžeta līdzekļiem – 164 282 eiro, kas daļēji sedz ēdināšanas izmaksas. Pašvaldības finansējums pedagogu atlīdzības nodrošināšanai 2025.gadā ir paredzēts 2 063 047 eiro. Izglītības iestāžu 2025.gada budžets: pirmsskolas izglītības iestādēm 2 433 319 eiro, pamatskolām (sākumskolām) – 3596433 eiro, vidusskolām – 4 959 169 eiro, interēsu un profesionālās ievirzes izglītības iestādēm – 2 024 504 eiro. Finansējums 282 040 eiro apmērā ir paredzēts Izglītības pārvaldes funkciju veikšanai, izglītības pārvaldes pasākumiem – 52 776 eiro. 100 000 eiro paredzēti norēķiniem par citu pašvaldību izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem. Izdevumi skolēnu transporta kompensācijām paredzēti 6000 eiro apmērā. Skolas piedalās Erasmus+ un Nord+ projektu realizācijā, tiem paredzēti 101 055 eiro. 2025.gada budžetā plānots LL-00303 projekts "Robotikas un dronu konstruēšanas un pilotēšanas kompetenču kā sociālās iekļaušanas metodes attīstība Latgales, Visaginas un Igaunijas pārrobežu reģionos" par kopējo summu 45 600 eiro. Valsts finansējums programmai "Latvijas skolas soma" paredzēti 35 619 eiro. 2025.gadā notiks XIII Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētki, tiem paredzēti 44 879 eiro.

Skolēnu pārvadājumiem ir paredzēti 432 623 eiro. Bezemijsu transportlīdzekļa iegādei skolēnu pārvadāšanai Balvu novadā paredzēti 566 180 eiro, no tiem 190 180 eiro – pašvaldības finansējums no aizņēmuma līdzekļiem.

Papildus iestāžu uzturēšanas budžetiem piešķirts finansējums: Izglītības pārvaldei datortehnikas iegādei izglītības iestādēm 50 000 eiro; pirmsskolas izglītības iestādei "Pilādzītis" veļas mašīnas un zāles plāvēja iegādei 4 999 eiro; pirmsskolas izglītības iestādei "Sienāzītis" zāles plāvēja iegādei 400 eiro; Balvu sākumskolai sporta zāles signalizācijas pults pārbaudei, tīrīšanai un pievienošanas darbiem galvenajai pultij 20 000 eiro; Balvu Valsts ģimnāzijai servera iegādei 1565 eiro; Rekavas vidusskolai dizainu un tehnoloģiju kabineta remontam un sanitārā mezgla izveidei kokapstrādes telpās 2 230 eiro; Viļakas vidusskolā automātiskās ugunsdzēsības sistēmas iekārtu sakārtošanai 15 000 eiro un Balvu Profesionālās un vispārizglītojošās vidusskolas sporta zāles jumta remonta projekta izstrādei 10 000 eiro.

Veselība

Veselības iestāžu uzturēšanai paredzēti 159 758 eiro, kas ir 0,41% no pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Novadā darbojas deviņi feldšeri – veselības punkti un zobārstniecības kabinets, kas daļēji tiek finansēti no valsts budžeta medicīniskā personāla atlīdzības apmaksai un telpu uzturēšanai.

* Turpinājums 12.lpp.

Balvu novada domē

Pienem Balvu novada pašvaldības budžetu

** Sākums 11.lpp.*

Atpūta, sports, kultūra un reliģija

Atpūtas, sporta, kultūras un reliģijas izdevumiem pašvaldības 2025.gada budžetā paredzēts finansējums 2 614 324 eiro jeb 6,74% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Sporta infrastruktūras nodrošināšanai novadā ir paredzēti 217 094 eiro, t.sk. Ziemeļlatgales sporta centra pasākumiem paredzēti 32 664 eiro. Bibliotēku uzturēšanai ir paredzēti 567 484 eiro. Novada muzeju uzturēšanai paredzēti 242 612 eiro. Kultūras namu izdevumu finansēšanai paredzēti 807 247 eiro, no tiem 302 491 eiro ir paredzēti Balvu Kultūras un atpūtas centram. Balvu Kultūras un atpūtas centrā paredzēti kultūras pasākumi visa gada garumā par kopējo summu 77 206 eiro, t.sk. pašvaldības dotācija ir 31 352 eiro. Kultūras pārvaldes un tās struktūrvienību uzturēšanai un pasākumiem paredzēti 596 614 eiro, kultūras pārvaldes pasākumiem – 42 349 eiro. Sabiedrisko attiecību pasākumiem ir paredzēti 65 300 eiro.

2025.gadā pašvaldība plāno realizēt arī projektus, kas ir nozīmīgi novada atpazīstamības veicināšanai – "8.Starptautiskais mākslas plēnērs Valdis Bušs 2025" par līdzfinansējuma summu līdz 4000 eiro un projekta "Militārais mantojums II" par summu 3 999 eiro.

2025.gada budžetā ir paredzēts finansējums nevalstisko organizāciju projektu līdzfinansējumu vai priekšfinansējumu atbalstam un kultūras pieminekļu uzturēšanai – 15 775 eiro.

Papildus iestāžu uzturēšanas budžetiem piešķirts finansējums: Lazdukalna saietu nama skatuves un deju zāles grīdas atjaunošanai 6 317 eiro; Balvu Kultūras un atpūtas centram četru dinamisko vokālo mikrofonu iegādei 480 eiro un arhīva skapju iegādei kultūras pārvaldei 800 eiro.

Sociālā aizsardzība

Sociālajai aizsardzībai 2025.gada ir plānoti 6 559 111 eiro jeb 16,91% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. No pašvaldības finansējuma sociālajai aizsardzībai 1 303 047 eiro paredzēti pabalstiem un palīdzībai pašvaldības maznodrošinātajiem iedzīvotājiem, valsts daļēji kompense mājokļa pabalstu izmaksas. Pansionāta "Balvi" darbības nodrošināšanai paredzēti 1 817 804 eiro. Rugāju Sociālās aprūpes centra uzturēšanai paredzēti 348 217 eiro, Viļakas Sociālās aprūpes centram 344 311 eiro, Šķilbēnu sociālās aprūpes mājai 229 815 eiro. Sociālo aprūpes centru uzturēšanai no pašvaldības finansējuma ir paredzēti 551 328 eiro. Sociālajiem pakalpojumiem paredzēti 323 666 eiro, sociālo māju uzturēšanai 22 149 eiro, sociālās pārvaldes funkciju nodrošināšanai 700 714 eiro, tai skaitā automašīnas iegādei 31 908 eiro, bāriņtiesai 251 064 eiro. Sociālās pārvaldes un bāriņtiesas darbiniekiem ir paredzēta veselības apdrošināšana. 2025.gadā turpinās projekti – Asistenta pakalpojumi personām ar invaliditāti 685 761 eiro, profesionālā sociālā darba attīstība pašvaldībā 21 420 eiro. Deinstitucionālizacijas projekta rezultātā darbojas trīs sociālo pakalpojumu centri: Dienas aprūpes centrs Benislavā – 82 926 eiro, Dienas aprūpes centrs un grupu dzīvokļi Viļakā – 140 092 eiro, Daudzfunkcionālais centrs Balvos – 265 255 eiro.

Papildus iestāžu uzturēšanas budžetiem piešķirts finansējums: Viļakas Sociālās aprūpes centram profesionālās veļasmašīnas iegādei 5 348 eiro un Šķilbēnu sociālās aprūpes mājai veļas žāvētāja iegādei 3 600 eiro.

Ziedojumu un dāvinājumu izdevumi paredzēti Balvu Novada muzejam 1160 eiro un ebreju kapu sakārtošanai 1246 eiro.

Saistības

Uz 2025.gada 1.janvāri pašvaldībai ir 119 aizņēmumu ligumi, no tiem 2025.gadā beigsies atmaksas 8 ligumiem. Balvu novada pašvaldības saistību apjoms ir 27 280 431 eiro. 2025.gadā pašvaldības aizņēmumu atmaksas paredzēta par 3 277 010 eiro, t.sk. 2 470 531 eiro pamatsummu atmaksas, procentu un apkalpošanas maksājumi ir 806 479 eiro.

Budžeta ieņēmumi

Pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumus veido nodokļu ieņēmumi – iedzīvotāju ienākuma, nekustamā īpašuma nodoklis, azartspēļu nodoklis; nenodokļu ieņēmumi, kuros ietilpst pašvaldību nodevas, naudas sodi, ieņēmumi no pašvaldības īpašuma pārdošanas, kā arī citi nenodokļu ieņēmumi; transfertu ieņēmumi (maksājumi) no valsts un pašvaldību budžetiem un budžeta iestāžu maksas pakalpojumu ieņēmumiem.

Pašvaldības pamatbudžeta vislielākā ieņēmumu sadaļa ir valsts budžeta transferti, 2025.gada budžetā tie ir 18 261 306 eiro jeb 49,11% no pamatbudžeta ieņēmumiem, no tiem saņemtie valsts budžeta transferti noteiktam

mērķim ir 8 688 014 eiro jeb 23,36%, no valsts budžeta iestādēm saņemtie transferti ES politikas instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētājiem projektiem 2 484 781 eiro jeb 6,68%, saņemtā dotācija no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda 7 088 511 eiro jeb 19,06% no visiem pamatbudžeta ieņēmumiem. Valsts budžeta transfertu noteiktam mērķim palielinājums pret 2024.gada sākuma plānu ir 1 271 585 eiro, kas ir 17,15%, tajā skaitā mērķdotācijas pamata un vispārējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai pieaugums par 2,6%, interešu izglītības pedagogu darba samaksai pieaugums par 17,45%, 5-6-gadīgo bērnu apmācībai pedagogu darba samaksai samazinājums par 8,42%. Valsts budžeta dotācija 1.4.klašu ēdināšanai plānotā 164 282 eiro atbilstoši skolēnu skaitam izglītības iestādēs un mācību dienu skaitam 2025.gadā. Valsts dotācija feldšeru – veselības punktu uzturēšanai tiek plānotā 135 837 eiro gadā, zobārstniecības kabineta darbībai 21 967 eiro. Pašvaldību autoceļu (ielu) fonda uzturēšanai valsts dotācija ir 1 029 588 eiro, kas ir lielākā nekā 2024.gadā (par 66 453 eiro), tai skaitā valsts dotācija trim pašvaldības pārņemtajiem no valsts ceļu posmiem 62 399 eiro. Valsts dotācija profesionālās ievirzes izglītības pedagogu darba samaksai mūzikas un mākslas skolām 554 359 eiro un sporta skolai 393 332 eiro.

Nodokļu ieņēmumi 2025.gadā tiek plānoti 12 538 129 eiro jeb 33,72% no pamatbudžeta ieņēmumiem, kas ir par 1,38 % lielāki nekā 2024.gadā (12 367 125 eiro). Iedzīvotāju ienākuma nodoklis 2025.gadam ir plānots 11 412 338 eiro apmērā, kas ir par 220 198 eiro vairāk nekā 2024.gadā (11 192 140 eiro). Nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi ir plānoti 106 8791 eiro apmērā, t.sk. parādu samaksa 105 000 eiro. Nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi plānoti, balstoties uz 2024.gada izpildi. Dabas resursu nodokļa ieņēmumi ir 50 000 eiro apmērā. Azartspēļu nodoklis (atbilstoši normatīvo aktu izmaiņām ieskaitāms pašvaldības budžetā) plānots 7 000 eiro.

Budžeta iestāžu ieņēmumi (ieņēmumi no budžeta iestāžu sniegtaijiem pakalpojumiem, par īpašuma nomu un īri u.c. maksas pakalpojumiem) plānoti 5 629 988 eiro, kopējos ieņēmumos to īpatsvars ir 15,14%. Ir plānota maksas par izglītības pakalpojumiem 139 443 eiro – vecāku maksas par pirmsskolas izglītības iestāžu ēdināšanas pakalpojumiem un profesionālās ievirzes izglītības iestāžu pakalpojumiem. Ieņēmumi par nomu un īri tiek plānoti 586 154 eiro apmērā, t.sk. par nedzīvojamā nekustamā īpašuma nomu 173 033 eiro, zemes nomu 350 000 eiro atbilstoši noslēgtajiem ligumiem un parādiem. Maksas pakalpojumu ieņēmumi par personu uzturēšanos sociālās aprūpes iestādēs plānoti 2 141 352 eiro, kurā ir gan klientu pensijas, gan apgādnieku maksas un citu pašvaldību maksas par saviem iedzīvotājiem. Ieņēmumi par biļešu realizāciju kultūras pasākumos ir plānoti 88 859 eiro, ieņēmumi par komunālo pakalpojumu sniegšanu novada teritorijā plānoti 1 473 802 eiro, apsaimniekošanas maksas 859 994 eiro, īres maksas 60 656 eiro. Pārējie maksas pakalpojumi, ko sniedz pašvaldības iestādes, plānotas 316 690 eiro apmērā, tajā skaitā par peldbaseina pakalpojumiem 100 000 eiro, darbinieku ēdināšanu izglītības un sociālās aprūpes iestādēs 45 489 eiro, citi maksas pakalpojumi 139 763 eiro.

Pašvaldību budžeta transferti 2025.gada budžeta ieņēmumos veido 0,40% jeb 150 000 eiro, kas ir citu pašvaldību transferti par izglītības pakalpojumiem.

Nenodokļu ieņēmumi 2025.gadam ir plānoti 598 844 eiro, kas ir 1,61% no pamatbudžeta ieņēmumiem, t.sk. ieņēmumi no pašvaldības īpašuma pārdošanas 530 000 eiro atbilstoši 2024.gada izpildei, pašvaldības nodevas un soda naudas 15 585 eiro apmērā.

Kopējie plānotie pamatbudžeta finanšu resursi ir 42 256 539 eiro, kas sastāv no pamatbudžeta plānotajiem ieņēmumiem 37 186 267 eiro, plānotajiem aizņēmumiem no Valsts kases 1 023 633 eiro, atlikuma uz gada sākumu 4 044 226 eiro, ziedojumu un dāvinājumu atlikums uz gada sākumu ir 1 893 eiro, ziedojumu un dāvinājumu ieņēmumi 520 eiro.